

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Obvestila: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslaste, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poština plačana v gotovini.

Poglavje o našem suženjstvu.

(Času primerni odlomki iz dr. Oblakovega predavanja.)

Imamo kulturo, ki smo nanjo lahko ponosni. Imamo svojega Preserna, Jurčiča in Stritarja, Trdino in Levstika, svojega Tavčarja in svojega Cankarja in toliko drugih. Imamo pač velike lirike, smo narod, ki znamo silno lepo opevati svojo bol, ki imamo morda še veliko pasivno energijo in odporno silo, ki nam je še do danes ohranila slovensko govoreče ljudi, nismo pa narod dejanj — dejanj o pravem času.

Mi smo narod brez aktivne energije, smo narod, ki se tudi maščevati ne zna. Mi smo narod jagnjet, ki so vedno le žrtve, ki odjemlje grehe tega sveta. Mi smo končno narod neke čudne suženjske pravičnosti napram svojim sovražnikom, s katero pa vendar, kakor se reče doplačujemo. To kažemo tudi še sedaj.

Zato pa so Srbi drugega kova in med nami Jugoslovenci edini narod pozitivne, aktivne energije, skratka narod dejanj, in v tem iščimo, gospoda, pred vsem našo največjo krivdo, krivdo nas vseh.

Dokler ne bomo naše duše prejojene v snagi in lepoti, toliko časa tudi ne bo tiste moči, ki bi nas osvobodila. Snaga in lepota pa pride iz samospoznanja, — s snago moč.

Ni zastoj zapisal Cankar legero o Kristusu in Slovencu. Kristus hodi po svetu in pomaga vsem, ki ga prosijo pomoči, temu da bogastvo, onemu lepoto. Pride pa k njemu tudi Slovenec in ga prosi pomoči. Kristus vpraša: »Kdo pa si ti in od kod?« On odgovori: »Slovenec sem.« Nato Kristus: »Slovenec si! Bog sem, ali tebi ne morem pomagati, če si ne moreš pomagati sam, si izgubljen.«

Kako si znamo pomagati, sem vam povedal.

Srbi delajo drugače in Čehi tudi.

Narod češki si je popisal svojo zgodovino sam s mogočeno roko s svojimi češkoslovaškimi legijami ter potegnil svoje meje tja gori do Krkonošev, tja doli do Karpatov in v ograde ravnine.

Mi Slovenci pa smo ostali s svojimi Karlu udanimi »Freischütz« kakor Heraklej na razpotju. Naša roka se je tresla pred premagano vračajočo se armado in omahnila že tam gori nekje nad Zg. Šiško.

Bili smo majhni in ne kos velikim razmeram v veliki dobi. In to je vsa naša nesreča, katere vzrok pa je iskati že davno davno prej v takozvanih mirnih časih.

Strašne so bile posledice našega suženjstva in te posledice so tudi eden glavnih vzrokov naše nesreče tudi na Koroškem in v St. Margheriti.

Ne toliko naša nezrelost, kakor se je to trdilo, nego naša moralna zablodnja, ki jo je rodilo naše suženstvo, je pravi vzrok. Kako tudi ne? Kdor je hotel služiti svojemu narodu, ta je prišel v konflikt s postavami, ki jih je diktiral tuj tiran. Kdor se je udal mentaliteti gospodarjev, ta je kot izdajalec svojega naroda bil slabši kot poturica.

Tako je moral Slovenec kazati na zunanjo svojo udanost nasilnemu gospodarju, na tistem pa je le v tem protislovju in tem duševnem dilema proti zapreženim postavam mogel čutiti in delati za narod. Srbi tega ne vedo, kaj se pravi služiti dvema gospodarjema, biti tuje v lastni državi, delati za svoj narod, a morati se hliniti proti svojemu krivičnemu gospodarju. V tem že tiči začetek splošne demoralizacije, katere žali-bog še danes ni konec.

V »Podobah iz senj« nam kaže Cankar vso to razdvojenost slovensko dušo v vsej njeni mizeriji, ki hrepeni po čistljenju in preporodu.

Tako so nam bile zastrupljene duše, srca in v suženjstvu od suženjstva prepojene duše naše.

Tako začne končno suženjska narava ljubiti lastno bolezen kakor gotovi bolniki.

Suženjski človek si ne more končno niti več predstavljati življenja brez biča. Kakor so se smatrali poprej kot sužnji Nemcev ali Italijanov, tako si nekateri sedaj predstavljati ne morejo, da so v lastni državi svobodni ljudje in da je Srb njihov brat, nego se smatrajo za njihovega sužnja, pa če že to ne, potem mislijo, da morajo ostati vsaj sužnji avstrijskih paragrafov.

Ne v tem, da nismo vedeli ob prevratu ali je republika ali monarhija, ne v tem, da niso bili vsi za Karagjorgjeviča, nego v tem, da so lizali nekateri ljudje še po prevratu, ko se je morala zasvetiti v vsaki čisti glavi in zdanihi vsaki še tako robski duši, — pete tisočletnemu zatiralcu našega naroda habsburškim trnogom, so pokazali tisto pravo

pravcato suženjstvo brez časti in brez ponosa. (Glej pastirski list z dne 7. novembra 1918. Op. ured.)

Tako delajo tista živa bitja, ki ubogajo in se dobričajo le onemu, ki jih tepe z bičem.

Suženjska narava mora imeti gospodarja nad seboj, da ga tepe. Če ga ni, si ga ustvari in domišlja,

in tako si domišljajo danes nekateri ljudje, da morajo biti sužnji Srbov.

Priobčili smo te času primerne misli o naši robski naravi, ker vemo v naprej, da se bodo med nami pojavili preroki, ki bodo valili na Srbe vso krivdo za strašen udarec, ki so ga nam zadali v St. Margheriti.

Gospodarska snaga Bosne i naša spolna politika.

Pismo iz Sarajeva.

Politička prošlost Bosne i Hercegovine (naročito okupacija i aneksio-na kriza) prouzročila je naročiti interesment velikih sila i na Konferenciji Mira prilikom rasprava o odsteti. Za Bosnu i Hercegovinu znađu. O njoj se vodi danas računa u izvjesnim krugovima stranoga svijeta možda i više, nego o čitavoj Jugoslaviji. Prvi razlog tome leži u velikom bogatstvu njezinih šuma i ruda, koje nije mogla dovoljno da opljačka Austrija ni u zajednici s Njemačkom. Premala je pred ratom (kao i danas) bila u Bosni velika potražnja stranih fabrika i premala su cijene fabrikatima skakale mnogo jače od cijena bosanskih sirovina, ipak suvišak izvoza iznosio 5—6 milijona kruna. (Uvoz circa 86 milijona, izvoz circa 90 milijona.) Glavni kontingenat izvoza bio je iz područja rudarstva: gvozdje, rudače od željeza i sumpornog šljunka, kemički produkti, naročito soda, natron, kalaj etc.; iz područja šumarstva: ispilano drvo, gradja, duge za brube, ugljen, pragoji za željeznice, drveni ocat etc. Marvogojstvo i poljoprivredna dobra (duhan) suvišak je i spominjati.

Postoji pitanje: šta imamo mi danas u oslobodjenoj domovini od tog silnog bogatstva? Ništa. Jedan strašni i sudbonasni minus.

Naša upravna, financijska i ekonomska politika tako je savršena, da stanovništvo Bosne — zemlje ugljena (čumura) — bori sa silnim poteškoćama u nabavi ugljena, da ga plaća 58 do 60 kruna po metru, premda su stručnjaci dokazali da je svaka cijena preko 40—42 K i sa strane vlade i sa strane privatnika upravo bezdušna. (Pred ratom plaćalo se je ugljen po cijeni 1.40—1.60 K po metru). U Sarajevu, u Bosni — u zemlji šuma — plaćate za pokusno, koje u Sloveniji košta 10 do 15.000 kruna, 50—60.000 kruna. I to nista bene za pokusno, koje se izrađuje u domaćim tvornicama. (Druga je stvar, ako vi živodu trgovcu pokusstva, vjerujete, da ga je nabavio iz Beča i platio carinu). U Bosni — u zemlji duhana — plaćate za cigarete, koja je pred ratom koštala 1 filir, danas 100 filira. Netko, kad je saznao za te bosanske absurde, nazvao je zemlju mogućih nemogućnosti, ali u negativnom smjeru.

Možda bi narod kroz koje vrijeme dragovoljno podnosio te nevolje, kad bi njegove žrtve na drugoj strani donosile pozitivnih uspjeha. Prestiž države u stranom svijetu često zahteva materijalne žrtve njezinih građana. Medjutim kod nas nije tako. Prestiž švercara, izvoznika, spekulanta, koji imadu danas s svojim zlatnim kesama najviše upliva na odgovornim mjestima, baca narod u bijedu i nevolje. T. zv. nacionalizovanje industrijskih preduzeća u mnogom slučaju samo pflanemaheraj spekulanta. U Bosni na našu sramotu još uvijek igra važnu ulogu njemački kapital, kapital našega snajda, koji nam ne može dati ništa osim nešto fabrika.

Treba da se razumijemo. Treba zabaciti zastarjelo i ograničeno načelo: Baška politika, baška trgovina. Političku jakost Engleske rodila je njezina trgovina. Stambulijski je nedavno držao u trgovačko — obrtničkoj komori u Londonu vrlo značajan govor, iz kojega razabiremo, da će Bugarska predati engleskim industrijalcima na eksploataciju mnoštvo rudnika i šuma. Račun je proziran. Stambulijski hoće na taj način da osigura Bugarskoj političku sklonost Engleske. Bugari računaju s faktom, da nemaju kod kuće dovoljno poduzetnih in spremnih ljudi in dovoljno kapitala za velika poduzeća pa hoće s jedne strane da crpe materijalne prednosti (rekompensacije) izvana, a s druge — što je u današnjem položaju Bugarske važnije — hoće da kod suvremenika, protiv kojih su se do jučer borili, osiguraju političke simpatije. Pri tom se ni najmanje ne strasne, da će postati robovi engleskog kapitala. Nije li to dobar memento Jugoslaviji.

U najbogatijoj zemlji Jugoslavije — u Bosni i Hercegovini — plasira se danas talijanski, madžarski i avstrijski kapital (n. pr. veliko šumsko preduzeće u Tesliću). Veliki rudnik željeza u Ljubliji, koji uživa svjetski glas, hoće ministarstvo šuma i ruda također da izruči madžarskim kapitalistima. Kuda to vodi? Ako habesburške mahinacije u Austriji i Madžarskoj uspiju, ne slute li naši ministri šuma i ruda, da svojim radom pripravlja vrlo prikladan teren za habesburšku agitaciju u našoj oslobodjenoj domovini? Kad već moramo stranac predati u ruke eksploataciji naših šu-

ma i rudnika, zašto se to ne daje Amerikancima, Englezima i Francuzima, koji su od nas dalji i od kojih bi izplili velikih političkih koristi.

Nakon neuspjeha u Koroškoj polaze naši delegati u Italiju na pregovore pokupljeni i sa zebnjom u duši. S potpunim uvjerenjem možemo ustvrditi: Kad bi do danas preuzeli samo u Bosni one šume i rudnike engleski, američki i francuski industrijalci, u kojima još uvijek hara njemački i madžarski kapital, naše bi šume u jadranskom pitanju bile mnogo bolje, nego što su danas.

Nama međutim od stvarnog i savremenog rada milije sentimentalno pozivanje, prizivanje na Vilsonove tačke i na zaprašene dokumente naše istorije, za koje nam materijalistička i egoistička Evropa ne će nikada dati ni prebitog groša.

Obrtniki in volitve.

(Dopis iz obrtnih krogov.)

Obrtniki v Sloveniji bomo glasovali za demokratsko stranko. Obrtnik, ki ljubi in čisla svoj stan, mora biti za demokratsko stranko, ker je stranka napredka in se je vedno zavzemala za povzdigo strokovne izobrazbe slovenskega rokodelca. Obrtniki smo pri napredni stranki imeli vedno zaslonbo in podporo. Po mojem trdnem prepričanju obrtnik, ki spoštuje svoj stan in veruje v njegovo bodočnost, ne more storiti take sramote, da bi volil klerikalno. Kdor bi se tako izpazabil, bi resnično ravnal zoper korist obrtnega stanu. Klerikalna, SLS za nas obrtnike ni imela nikdar srta. Izbrala si je za stafažo in parafo kakega obrtnika, ki je bil po svojem zaslužku in delu odvisen od duhovščine. S takim parado — obrtnikom je potem mešala glavo nepoučenim in po navadi odvisnim možakarjem po deželi. V mestu je imela pristavev toliko kakor nič, le tiste, ki delajo za lemenat. Prejšnje čase so imeli nekoga J. Kregarja za obrtniškega generala. Mož je živel od cerkve in je bil zvest pristav farovških in šusterijskih krogov. Ampak bil jim še vedno premalo goreč, ker je v časih le po svoje mislil. Ustanovili so po svoje Zavod za podpiranje obrta v Ljubljani, ali tam jim je bilo skrb le za svoje pristave. Kdor je bil klerikalec, je dobil delo in tudi pri avstrijskih vojaških oblastih so se med vojsko zanj zavzemali, da je ostal doma. Tedaj je komandiral neki inženir Remic. V Jugoslaviji so si prilastili delitev vojaškega blaga po demobilizaciji. Slovenski obrtniki posebno kovrnarij vemo žalostne pesmi peti o tem, kako nas je »podpiral« ta komisija. Veliko besedo je tam imel zidarSKI podjetnik Ogrin. Obrtniki mu pri oddaji blaga nismo bili nikdar dosti dobri. Sedaj pri volitvah se nam pa zelo usiljuje. Trudi se pa zastoj! Mi bomo volili demokratske kandidate, zakaj demokratska stranka je vzela na odlična me-

Vilko Mazi:

Za tatovi.

Revizor Matazin, ki ga je bila pred pol letom vrgla neusmiljena roka stanovanjske komisije iz sredine Ljubljane v samotno hišo onkraj Šiške med gorenjsko cesto in železnico, je po kosilu ugrabil v vezgastem naslonjaču, kako in kam bi z dopustom, ki ga je baš nastopil. Prejšnja leta, to se pravi takrat, ko je bila krona še na dobrem glasu, je imel že davno pred dopustom gotov načrt. Takoj prvi dan sta z ženo zanrla stanovanje in sta se vrnila natančno poslednji dan in s poslednjim vlakom. Toda letos? Poleg vsega drugega zla so mu baš pred nosom podražili železnice...

»Na Smarno goro in nikamor drugam! — Potem pa bom pomalem žagal tisto klastro drv, ki so mi jih pripeljali včeraj. Žagari so dragi, zakaj bi si ne prihranil takih izdatkov, če se da.«

Komaj je storil ta ponižni sklep, je prišla žena, vsa preplašena.

»Pomisli, tvoj športni suknjič je izgubil! In tega četrt ure, kar sem bila na dvorišču. Takrat je še visel na vrtni ograji, kamor sem ga dala

sušiti. Zdal pa pridem doli in — ni ga več.«

Matazin, ki je bil brihtne glave in že odnekad veren prijatelj prislovice »čas je denar«, je pograbil iz miznice zarjavelo pištolo in snel iz omare pas pogrešanega suknjiča ter vtaknil oboje v žep, pa hajdi na lov.

Toda kam? — Žena ni videla nikogar, drugih ljudi pa ni bilo doma. K sreči je nabirala v bližini hiše sosedova deklica travo za kunce, in ta mu je povedala, da sta se pred kake četrt ure smukala okoli hiše dva razcpana tujca ter izginila tja proti železnici.

Naglo je stopil tja, skoro tekkel je. Na hlastno vprašanje mu je potrdil železniški čuvaj, da ni še dolgo, kar sta šla mimo čuvajnice dva potepuha in zavila proti Sent Vidu.

Matazina je neslo, kakor da mu je gorela nafta pod nogami. Toda žive duše ni srečal vse tja do Zavodov. Tam pa mu je dejala priletna ženica, ki je pletla repo blizu poti, da je pravkar videla dva rokomavha, ki sta krenila v vas. Da sta gledala v tla in da je eden nosil vrečo na ramu.

Revizor je planil v vas. Pazno je gledal okoli hiš, toda razen otrok, ki so se tu pa tam podali do dvori-

šči, ni videl nikogar. Od cerkve je pridiral kolestar. Pa je izginil, še preden je mogel Matazin odpreti usta. Pri cerkvi je zvedel od branjeve, da sta dva taka in taka »bandrovca« morda pred par minutami povpraševala za pot v Kranj.

Odkuril jo je proti Mednu. Malo pred vasio je srečal voznika, ki mu je zatrljeval: »Če naglo stopite, ju dobitte še v vasi.«

Otrli si je pot, ki mu je curkoma lil s čela, in kmalu se je izgubil med hišami. Koncem vasi je dohitel baraka in ga rezko ustavil:

»Kje imate tovariša?«

»Sam sem, mu je odgovoril krotko mož brez roke.

»Rekli so mi, da sta dva,« je silil revizor.

»Ej, gospod, morda pa vi mislite tista dva, ki sta šla ravnokar mimo mene,« je pojasnjeval siromak. Matazin je zdiral na klanec. Res — zgoraj na ovinku ju je ugledal, kako sta jo nazlo pobirala. Stelkel je neopažen še nekaj korakov ob grmovju, potem pa izvlekel pištolo in zaklical odločen »stoj!«.

Ko sta zagledala mahačočo pištolo, sta takoj obstala.

Ukazal jima je izprazniti ohlano vrečo. Pa je padla iz nje siva

odeja, za njo rdeče otroško krilce, za tem pa — njegov suknjič.

Oddahnil si je in je prekanjeno vprašal:

»Odkod imata te stvari?«

»To je najino, signor, to je vse najino,« je jecljal starejši in trepetal.

»Tudi ta suknjič?«

»Tutto nostro, signor,« je zatrjeval mlajši.

Revizor je potegnil iz žepa isto-barven pas od suknjiča.

»Ali ni to čisto podobno?« je primerjal z ironičnim glasom.

Tatova sta se v zadregi nemo spogledala, nato pa je začel starejši za božjo voljo moledovati, naj jima ne stori hudega, da sta siromaka, reška begunca, da bi rada dobila delo, na ga zamažeta iščeta itd.

Ali Matazin je bil gluh za taka moledovanja. Ukazal jima je oprtiti vrečo in romali so nazaj; onadva par korakov pred revizorjem, ki je stopal samozavestno, kakor da je prekosil vse detektive sveta...

Pred Sent Vidom se mahoma obrne starejši:

»Pa kam natu žene, signor?«

»V gostilno ne, seveda,« se je oblastno odrezal Matazin.

»K orožnikom?«

»Kam pa, nego k orožnikom?« je skomiznil hladno.

In začela sta na vse kriplje prositi, da nikar k orožnikom, da še nikoli nista imela opravka z njimi, da mu pokažeta potne dokumente, ki so popolnoma v redu, in da nikoli ne bosta več kradla...

»Maj piš, maj piš!« je ponavljaj mlajši s širokimi usti kakor panagaj.

Revizor, ki si je ogledal potne liste in videl, da so v redu, je dejal: »Kaj pa naj ukrenem z vama?«

Kradla sta in zato morata biti kaznovana!

»Si, si, signor —« je skimal mlajši in spet prosil, »vse, karkoli hočete, samo k orožnikom nikar!«

Naposled je Matazin pomislil: »Zapro ju za par dni in drugega nič. Pa se ne bosta bala več ne orožnikov, ne sodišča, ne vraga. Po mojem tak-le zaporček ni kazni, ker ne vodi k poboljšanju, ampak rodi le še večje pohujšanje...«

Nehote pa mu je šnila pametna in koristna misel v glavo, pa ju je vstavljal, ko so bile že prve hiše za njimi:

»Dobro — K orožnikom nočeta. Nisem trd človek, zato čujta: ker že morata biti kaznovana, si izberita kazen sama. — Doma imam klastro

sta naše izkušene in nesebične vodnike gg. Franchettija in Rebeke ter g. Iv. Mohoriča, ki je v obrtniških vprašanjih izvrstno podkovan in se res zanaša za naše potrebe. Kakor znamo v svojem obrtu izbirati med dobrim in slabim blagom, tako si bomo pri volitvah vzeli prave moze, ki so vredni našega zaupanja. Demokratska stranka je vedno mislila na naše potrebe. Ko je bil dr. Kramer minister, je pripravil ustanovitev potrebnega zavoda za pospeševanje obrta in industrije, kateri bi deloval v celi Jugoslaviji. Ko je g. Kramer odšel, je ta pametni načrt, pod klerikalno vlado seveda zaspal trdno

spanje. Kaj je klerikalcem za obrtno povzdigo! In sedajni minister dr. Kučevski je tisti, ki je vpoštoval našo zahtevo, da za nas ne velja osemurni delavnik. V naših gospodarskih in združinskih organizacijah so nas podpirali vedno le naprednjaki. Če bi klerikalci amagali, bi bil izgubljen ves obrtni napredek klerikalci bi iz nas najraje naredili mežnarje. Ali oni krivo računajo. Slovenski obrtniki smo savadni. Vemo, kdo je za svobodo in napredek. Predobro nam je v kosteh, kako so nas v Avstriji tlačili h tlom Nemci in klerikalci!

Izseljevanje.

I.
Pred vojno smo često videli naše kmetijske fante in može pohajati v Ljubljani po Kolodvorski ulici in iskati pisarne, kjer se je v kričeh reklamiralo priporočala nagla vožnja v Ameriko, nad vratu pa so visele velike table z napisom »Severno ameriški Lloyd«, »Austro-Amerikana«, »Cunard Line«, ali pa »Hamburg - Amerika Line«. Potem smo jih videli žalostno odhajati na kolodvor in od ondi v Ameriko. Žal nam je bilo za te delavne moči in vprašali smo se: Ali je v resnici potreba, da v tolikem številu odhaja naše ljudstvo tjakaj, da zapušča dom in svoje, da si išče posla ravno tam, kjer vlada strašna brezposelnost? Novejših statističnih podatkov o brezposelnosti, žal, ni dobiti, pač pa iz prejšnjih let. V letu 1912 je bilo v severno-ameriških Združenih državah 17,3 odst. v sami državi New York pa kar 35,7 odst. brezposelnih. V Franciji na primer pa le 6,1 odst. in v Belgiji le 1,2 odst. In vkljub temu to neprestano valovanje priseljencev proti obali Združenih držav, kjer jih pristane letno do 2 milijona, med katerimi tvorijo ravno Slovenci, žalibog, kontinent za našlaba in najnapornejša dela.

Ne da se taliti, da je gospodarski položaj slovenskega kmeta neugoden tam, kjer prevladujejo male in razkosane kmetije. Mnogo jih je, ki niti lastnika ne morejo preživljati! Samo, da sta dva sinova pri kmetijski hiši, mora drugi že od hiše. Koliko malih kmetij je podvrženo zli usodi razdelitve! Ti naši fantje in može na prezadolženih razkosanih kmetijah, v prenapolnjenih kmetijskih hišah so slišali od staršev in sosedov baiko o zlatu, ki se dobiva onstran morja. Kaj je naravnost, da se odločijo poskusiti svojo srečo? Odsli so torej v Ameriko in trdo so morali delati v industrijskih podjetjih! Amerikane sicer dobro plača, ne da na ničesar zastoni in zahteva drugače delo, kakor mi tu v Evropi! Naše ljudi so porabili navadno za našlaba in najtežje delo v rudokopih, plavžih, železnih tovarnah itd. Res so imeli dnevno pet- do šestkrat večjo plačo kot doma, zato je bilo na tudi življenje dražje kot doma. In da so si mogli kaj prištediti, so si pritrgovali najpotrebnejše od ust in so celo stradali! Marsikdo je ponesrečil, marsikdo se je pogubil in izginil. Nekateri pa so se vrnili domov po več letih s par tisoči in tudi večim hmetkom. A kakšni! Izmučeni, izmozeani! Trpeli so v tujini več kot doma, a denar so je imeli! Za tedanje razmere je bilo že to veliko. A večnoma je na videz. Marsikdo je doma kmalu izhladil, marsikdo je našel doma uničen zakon in malokdo si je s krvavo prisluženim novcem ustvaril resnično stalno srečo!

Kaj, če bi bili doma tako varčevali in delali!
Zanimivo je bilo vsekakor za naše bivanje v Ameriki. Moderne praktične uredbe in izaide, s katerimi jih hočeta sežagati? Ali pa —

»Tri, štiri klatre, signor, samo k orožnikom ne!« se je ponujal starejši.

»Dal vama bom pošteno hrano, ampak gorje, če bi skušala poprej uiti.« lina je zopet zapretel s pištolo.

Padla sta na kolena in Matazin ni vedel, ali iz strahu ali iz hvaležnosti. Ko je spet vtaknil pištolo v žep, sta vstala in kmalu je bila orožniška postaja za njimi.

Proti večeru ju je pripeljal revizor v svojo klet, z malim, trdno zamreženim oknom, in tu sta ostala čez noč, zaprta za težkimi, močnimi vrati.

Naslednje jutro pa se je Matazin široko vsedel na klopi pred drvarnico in zadovoljno gledal, kako so se drobila drva pod urno žago. Včasih je slišal kako pritaeno »porca mu!«, kar pa je nemara veljalo skrhani žagi...

Do večera so bila vsa drva sežagana, pa tudi scepljena in zložena. In ko sta odhajala, sta mu še enkrat slovesno ohlubil, da ne bosta nikoli več kradla.

»Mai più, mai più!« se je režal

terimi nam prednjači Amerika, bi našega človeka lahko bistrile, učile in mu širile obzorje. Toda večnoma so ga domovini le odtušile, ga izpremenile v nezadovoljiveža, ki se le počutil v naših malih razmerah po svoji vrnitvi le še huje nesrečnega. In marsikdo je znova pobegnil preko morja in ondi umrl — revež...

Ni čudno, če tudi kmetijski delavci in poslji niso hoteli zaostati za svojim gospodarjem. Položaj teh v predvojnem času ni bil dober, saj jih je bilo preveč in ponudbe za delo so vedno presežale povpraševanje za 2 do 3 odstotke. In ker posel tudi ni bil zadostno preskrbljen niti za slučaj brezposelnosti niti za starost, je mislil delavec, da mu solnce sreče zasije še le onkraj oceana; šel je, da se svoj čas vrne bogat nazaj. Ali koliko se jih je vrnilo zares imovitih?

Le inteligenta Amerika ne mara! Sicer se, posebno od leta 1892, že tudi delavcev brani in je zabranila prihod delavcem, ki imajo pogodbeno zaimčeno delo, in tudi drugim izseljencem, a za našega inteligenta še posebno nima kraha! Slišali smo sicer večkrat o ponesrečenih aristokrati, trgovcih itd. Toda vsi ti so, prišedši v Ameriko, morali ali vihteti kramp v podzemskih rovih ali brisati kročnike v newyorških restavracijah ali pa likati čevlje po čikaških ulicah. O drugih obrtnikih ali industrijskih delavcih se je redko slišalo, da bi šli v Ameriko. Kdor je marljiv, vztrajen in štedljiv, najde doma dela in jela.

A naše ženske! Sem in tja je katera »napravila srečo« v Ameriki, tudi se je dobro omožila. Večina pa je zabredla v nesrečo. In nedvomno je dokazano, da se jih je mnogo, mnogo pogubilo in bilo zapelanih v javne hiše in druge sramotne poklice.

Mislili smo, da bo po vojni in z ustanovitvijo lastne države polenila izseljevanje. Kako smo se motili! Zopet vidimo iskati po Kolodvorski ulici znane pisarne. Mnogo teh je izginilo, kakor »Hamburg-Amerika«, »Nemški Lloyd« itd., in namesto 7, imamo danes 3. A te so v kratkem času inštradirale za nas horendno število 2000 izseljencev, med temi večnoma ženske!

Kam nas bo to privedlo!
In to danes, ko imamo »Ameriko« doma, ko se za vsakim vogalom delo ponuja, ko leži zlato delavcu takorekoč na cesti in ga je treba samo pobrati, danes, ko prejema služkinja svetnikovo plačo, danes, ko zasluži postrežček za prenos prtljage iz kupeja na cesto 120 K, danes, ko izvošček za eno samo vožnjo v mestu absorbira vso dnevno plačo dvornega svetnika, in ko vsak kmetijski težak in delavec prednjači v zaslužku uradniku-akademiku! Čemu uhaijati ljudje v Ameriko pri nas, kjer je brezposelnost minimalna? V Ljubljani in okolihi na 10 km daleč ni bilo v pretekli zimi nikdar čez 120 brezposelnih. In še tem ne bi bilo v resnici treba biti brez posla.

Zato za izseljevanje ni treba iskati vzrokov samo v gospodarskih razmerah.

Habsburška nevarnost.

O nevarnosti s strani Habsburgovcev piše »Corriere della Sera«: Pravi, da obstoji evropsko vprašanje, okoli katerega se vodijo danes afariščne in diplomatske spletke. Krščanskosocialna zveza v Avstriji nas sili, da se znova pečemo s habsburškimi načrti glede srednje Evrope. Ta stranka hoče doseči vspostavitev Habsburgovcev. Znano je, da se izvesti francoski krog zavzemajo za Karla Habsburgskega. »Revue Universelle« piše sedaj, da ako se boče spasti države in naroda, ki so se bili ujedinjili v habsburškem cesarstvu, jih je treba znova ujediniti. Avstriji je prepovedana spojitve z Nemčijo po versailleskem in saintgermainsem dogovoru, ali ni jej prepovedana združitve s kom drugim. Osmisljena in sama zase ne more obstati. Samo entente mora izvesti potrebno združenje. Ako se Avstrija zedini z Nemčijo, se izvrši stari načrt »MittelEuropa«. Podonavski konfederacija pa bi bila most med vzhodom in zapadom ter bi delila Nemčijo od Italije. »Revue Universelle«

let prináša namet, kakor isrečno navaja, same besede Karla Habsburgskega, ki si na tak način gradi pot nazaj na prestol avstro-ugarski. »Corriere« pravi glede Jugoslavije, da je hrvaško-slovenski separatistični pokret (Frank, Radić in Šusteršič) v tesni zvezi s pokretom za vspostavo Habsburgov. Ako bi separatizem uspelo, da se odcepilo od Srbije, bi se takoj zdru-

žili z Madžarsko in Avstrijo in tako bi bil postavljen prvi temelj podnavski konfederaciji. Frankova stranka ni zaman postavila svojega generalnega štaba izven mej na madžarskem področju. »Corriere« misli, da bi Italija mogla dati uspešno pomoč proti habsburški nevarnosti. No, Italija bi takala pri taki pomoči koristila zase proti Jugoslovenom. Jo predobro poznamo.

Poraz v jadranskem vprašanju.

Italijanski pogoji.

— d. S. Margherita, 12. nov. Italijani so postavili kot pogoje, od katerih na noben način ne morejo odstopiti, nastopno: 1. Severna meja morajo biti Julijske alpe s Snežnikom in s korekturo v našo korist pri Logatcu in Kastvu. En del ozemlja s Kastvom ima pripasti Jugoslaviji, dočim se mora drugi del z železnico izpod Logatca do Reke dodeliti Italiji. 2. Reka je neodvisna država v obsegu reškega »corpus separatum«. 3. Zader pripada pod italijansko suvereniteto. 4. Od otokov pripade Cres, Lošinj in Lastovo Italiji, ki odstopa od svoje zahteve glede otoka Visa. 5. Italija odstopa od svoje zahteve po nevtralizaciji Šibenika, kar je prej zvezala z odstopom od otoka Visa. 6. Italijanom se

na ozemlju Jugoslavije priznava pravo opcije za italijansko podaništvo s pravico, da ostanejo na jugoslovenskem teritoriju. Ker Italijani nikakor niso hoteli popustiti od teh zahtev s pripombo, da prekinejo pogajanja, ako bi naši stvar zavlečevali, je nastala težka situacija, ki je prisilila naše delegate, da pristanejo na te italijanske pogoje. Glede pristanišča Baroš, oziroma Sušaka in glede obsega Zadra še niso znane podrobnosti.

— d. S. Margherita, 12. nov. Nocoj bodo vojaški eksperti začrtali natančne meje. V Italiji bo menda razglašena amnestija vseh političnih krivcev. Nacionalistični listi so s sporazumom nezadovoljni.

Naša delegacija se opravičuje.

S. Margherita, 11. nov. (Zakasnelo.) Naši delegati so podali novinarjem tole obrazloženje o vzrokih, da so sprejeli italijanske pogoje: Pristali smo na italijanske zahteve, ker je potrebno, da dobi naša država svoje meje. To je zahteval tudi naš zunanji in notranji položaj, radi česar je bilo potrebno, sprejeti to veliko in nenavadno žrtve. Treba je, da del našega naroda, ki smo ga izgubili sprejme to žrtve radi blaginje vse naše države. V podobnem slučaju so se pred nami nahajali tudi drugi narodi. Konsolidacija naše države zahteva, da do konstituantne uredimo tudi to poslednjo mejo, ki je najvažnejša, najdaljša in najopasnija. Potrebno je, da

priđe do direktnega sporazuma in da s tako veliko žrtvijo ustvarimo podlago za boljše odnose z Italijo. Te žrtve je treba storiti brez kake skrite misli, z iskreno željo da pride do novih odnosov. Dokler nimamo varnih mej, nimamo niti prave države v popolnem smislu besede, niti resnega vpliva na mednarodno življenje. V tem času, ko mnogi plantje srda, ni primerno dajati priporočil narodu. Toda poleg tega in brez ozira na trenoten vtis je treba glasno reči: Sedaj in v bodoče je treba na tem delati s prepričanjem, da se to stori le iz ljubezni napram svoji državi.

S krovečim srcem.

— d. S. Margherita, 12. nov. Naša delegacija se je posvetovala noč in dan, ali naj sprejme italijanske pogoje. Noben delegat ni hotel prvi predlagati popuščanja. Nazadnje se je dvignil dr. Trumbić in izjavil: S težkim in krvavečim srcem moramo sprejeti italijanske predloge, da bi rešili celoto in dobili meje ter da se pomirimo s sosednjo veliko silo. Dr. Trumbićev predlog so takoj sprejeli Vesnić, Stojanović in Antonijević in tako je prišlo do sporazuma. Na predsedniški skupni seji delegatov, ki je trajala pet ur se je določila

glavna meja na kopnem, ki gre od Kuka (?) Hradice (?) na kote 1923 (?), 1963 (?), 1666 (?) in preko Kastva proti Volosku. Ni še rešeno vprašanje Postojne. Italijani dobijo Idrijo, teritorijalna zveza do reške države obsega pot in opek pas zemlje na višini kote 223. Naši zahtevajo pristanišče Baroš na Sušaku. Kar se tiče Zadra, zahtevajo Italijani pokopališče in vodovod. Včeraj je prišel v S. Margherito Giolitti in šel italijanskega generalnega štaba Badoglio ter admiral Akton. V treh dneh bodo pogajanja popolnoma končana.

Načrt pogodbe.

— d. S. Margherita, 12. nov. Agencija Stefani poroča: Popoldne so italijanski de-

legati zastopnikom Jugoslavije izročili načrt pogodbe.

Pogoji so ugodnejši?

— d. Beograd, 11. novembra. »Tribuna« poroča iz Rapalla: Zdi se, da so pogoji za sporazum ugodnejši za našo državo, ka-

kor se je poročalo. Podrobnosti se bodo objavile, ko bo sporazum sprejet.

Regent Aleksander in sporazum z Italijo.

— d. Zagreb, 12. nov. (ZNU) »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Včeraj je regent v ministru za zunanje stvari posetil namestnika ministra za zunanje stvari, da se informira o teku pogajanj glede reševanja jadranskega vprašanja. Poročilo namest-

nika ministra za zunanje stvari je zelo nepopolno delovalo na regenta radi težkih pogojev Italije in izgube enega dela našega ozemlja in okoli enega milijona naših rojakov.

Beograd proti rapalluskemu sporazumu.

— d. Beograd, 11. novembra. V Beogradu je radi nepopolnosti vesti o pogajanjih radi rešitve jadranskega vprašanja zavladalo veliko razburjenje. Odbor Jadranske obrane v Beogradu je danes objavil po beograjskih ulicah nastopni proglas: Beograščani! Crni glasovi prihajajo iz Italije, iz kraja, kjer se zaključuje pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja. Tam se podpisuje najemnejša stran naše zgodovine. Srbi, Hrvati in Slovenci! Italija je dokazala, da noče z našo močno državo živeti v miru. Milijon Jugoslovenov ostane pod težkim italijanskim jarmom

in robstvom. Kakšno bo to suženstvo, so pokazali dogodki zadnjih dveh let, ko je naš narod v okupiranem ozemlju doživljal najtežje dneve ponižanja. Jugosloveni! Mi moramo od danes naprej pripravljati povračilo za Italijo! Najboljši vojak na svetu, Srb in Jugoslovan, ne bo nikdar dopustil, da ostane milijon njegovih bratov dolgo pod italijanskim jarmom kot brezpraven suženj. Bratje in tovariši! Vsi brez razlike pridite v nedeljo, 14. novembra v veliko dvorano kazne, da protestirate proti italijanskemu imperijalizmu! — Odbor jadranske obrane.

Hrvati proti sporazumu.

— d. Zagreb, 12. novembra. Snovi je klub hrvatske zaednice na volilnem sestanku zavzel stališče napram vestem o sklenjenem sporazumu z Italijo Dr. Šurmin je omenjal vso težo položaja, ki nastaja za Jugoslavijo ter se je po daljši debati sklenilo, da se vodstvu hrvatske zaed-

nice sporoči nastopno: Klub hrvatske zaednice nastopa najodločneje s protestom proti nepričakovanemu popuščanju v rešitvi jadranskega vprašanja. Klub pričakuje, da se bodo naše vse stranke in da bodo enotno nastopile v tem vprašanju v obrambo naših državnih interesov.

Česa se nadejata Vesnić in Giolitti?

— d. S. Margherita, 12. nov. (Agencija Stefani) Uradno se objavlja: V dopoldanski seji je izrazil ministrijski predsednik dr. Vesnić v nekem govoru svoje veselje nad dejstvom, da pade rojstni dan italijanskega kralja na dan srečnega sporazuma med obema državama. Po njegovem mnenju, je to dobrega pomena za priščne odnose med obema državama. Ministrijski predsednik Giolitti je odvrnil z zagotovilom, da bodo naše besede ministrijskega predsednika Vesnića mogočen odmev v srhli Italijanov, ki si nikesar bolj ne žele, kakor intenzivno prijateljstva med Jugoslavijo in

Italijo v skupnih interesih in v interesu splošnega mira.

Dr. Vesnić in plemeniti Italijani.

— d. S. Margherita, 11. nov. Agencija Stefani poroča: Jugoslovenski delegat dr. Vesnić je poslal italijanskemu kralju depešo, v kateri mu čestita k rojstnemu dnevu in izraža najprijetnejše želje za srečo in blaginjo kraljeve hiše, kakor tudi plemen-

itega italijanskega naroda. V odgovoru izreka kralj svoje najljubše uverjenje, da bodo Italijani in Jugosloveni v bodoče v interesu blaginje in moči obeh narodov ostali v popolnem sporazumu.

D' Annunzio zapadel Krk in Rab?

— d. Legana, 12. novembra. (Reuter) »Ides Nazionale« poroča, da je dal D' Annunzio včeraj zasedeti otoka Krk in Rab, ki

pripadeta Jugoslaviji. Ta vest do sedaj še ni potrjena.

Sporazum z Italijo podpisani. Sklenjena je tudi vojaška konvencija z Italijo proti Avstriji in Madžarski.

— Santa Margherita Ligure, 12. novembra ob 16.45. Na današnji sed je bila hita borba glede Zadra. Italijanski delegati so za vsako ceno zahtevali ves teritorij in obližje občine, čemur so se naši delegati odločno upirali. Dosegel se je sporazum, po katerem teče meja črta od Diklanske Drage 700 m daleč od vasi Dikle v ravni črti na glavico 66. od od na tako, da doseže vasi Bokarac, Črno in Arbanase. Otoki pred Zadrom pripadajo Jugoslaviji. Delegaciji sta se sporazumeli: 1. Italijanom, ki ostanejo na jugoslovenskem področju, se priznava pravo opcije glede italijanskega podaništva brez obveze, da odidejo iz Jugoslavije. 2. Italijanom se priznava pravica, da upotrebljujejo svoj lezik in svobodno izvršujejo svoje verske dolžnosti. 3. Jugoslavija priznava veljavnost diplom, ki so se do sedaj pridobile v Italiji. 4. Jugoslavija priznava gospodarske pravice, ki so jih pridobili italijanski podaniki v Dalmaciji in Crnigori od prejšnjih vlad. Popoldne je bila ta pogodba podpisana skupno s politično konvencijo, ki sta jo sklenili Italija in Jugoslavija, katera konvencija bo znatno podprla naš mednarodni položaj.

— Santa Margherita Ligure, 12. novembra ob 21. Danes popoldne je bila podpisana pogodba o sklenjenem sporazumu med Jugoslavijo in Italijo. Istočasno je bila podpisana tudi obrambna konvencija med Jugoslavijo in Italijo, ki je namenjena proti Avstriji in Madžarski, v obrambo sainttermanske in triansonske mirove pogodbe. Določbe te konvencije so skora istovestne z določbami v defenzivni pogodbi, ki sta jih sklenili Jugoslavija in Češkoslovaška.

— Santa Margherita Ligure, 12. novembra ob 21.30. Ker je zapisnik o doseženem medsebojnem sporazumu podpisan in vsa dela končana, odputuje naša delegacija iz San Margherite jutri zjutraj dne 13. t. m. Ministrijski predsednik dr. Vesnić se nebe naravnost v Beograd.

Italijanski poslanik za Beograd.

— Santa Margherita Ligure, 12. novembra ob 21.30. V smislu sklenjene sporazuma bo Italija v najkrajšem času imenovala svojega poslanika pri centralni vladi v Beogradu. Nadalje bo imenovana tudi cela vrsta konzulov za razna važnejša trgovska centra v Jugoslaviji.

Protestni shod.

Jutri, v nedeljo, 14. t. m. se vrši v veliki dvorani hotela Union ob 11. dopoldne velik mednarodni protestni shod proti nastopu mira s Italijo. Govorili bodo zastopniki vseh političnih strank.

Obletnica.

Viharni in nevarni so bili dnevi v novembru leta 1918. za obstoj Slovenije. Pol milijona vojaštva, ki je ob Pivlju položilo orožje, se je valilo preko naših poljan. Sledili so jim »zmage« (t) pljančiki Italijani, ne meneč se za demarkacijsko črto. Blizali so se Ljubljani, hoteč jo zaseesti, kakor tudi Jesenice, Trbovlje in Zidani most.

Ta načrt je našemu »zmagovitemu« (t) sosedu prekrizal mož, ki je vreden, da se ga spominjamo baž danes, ko vidimo, kako bi bile za nas posledice, ako bi Italijani zasedli Ljubljano in prodrli do Save in preko.

Ta mož je potpolkovnik Stevan Švabič. Dospel je 5. novembra 1918 s tisoč Srbi v Ljubljano, se mu je posročilo v najkrajšem času vpostaviti v prestolici Slovenije mir in red. Rop in tatvina, zlasti na kolodvorih, sta prenehala in le njegovi jekleni vstrajnosti so imamo zahvaliti, da niso izginile iz naše dežele še več sto milijonske vrednosti.

Najzastojnejše delo Švabičovo pa so bile njegove odredbe proti invaziji italijanske vojske. Po direktivi Narodnega Veča in z dovoljenjem načelnika generalnega štaba vojvode Mišića je poslal Švabič 15. novembra 1918 italijanskemu poveljniku ob demarkacijski črti tisti zgodovinski ultimatum, v katerem je zahteval, da Italijani takoj odnehajo v napredovanju, ker bi v nasprotnem slučaju naleteli na oboroženo srbsko silo in — Italijani so obstali tam, kjer so še danes.

Za nas Slovence je Švabič zaslužni mož, vsekakor pa zaslužnejši, kakor tisti naši državniki, ki so v St. Margheriti prodali slovenski del našega naroda in dali svoj podpis pod njegovo smrtno obsodbo.

Razloček je samo ta, da bodo državniki, ki so zagrešili najtežji zločin, ki ga je kdaj kdo zagrešil na Sloveniji, vpisali to v konto njihovih zaslug in jim morda polti še slavo, dočim je Švabič pozabljen za to, ker se je omešil zastopiti pot v Ljubljano in v sro Sloveniji — velikemu zavorniku.

Politične vesti.

== Krajevna organizacija JDS, v Sp. Šiški opozarja člane in prijatelje demokratske misli na stanek, ki se vrši danes, v soboto, 13. t. m. zvečer ob pol 8 v gostinskih prostorih g. Seidna. Udeležite se sestanka v čim največjem številu.

== Kandidatna lista JDS za krajsko okrožje: 1. dr. Gregor Zorjav, poverjenik za pravosodje v Ljubljani; 2.) Engelbert Franchetti, brivski mojster, načelnik »Deželne zveze krajskih obrtnih zadrug v Ljubljani; 3.) Ivan Benčina, posestnik in trgovec v Starem trgu pri Ložu; 4.) Karol Müller, posestnik v Črnomlju; 5.) Ivan Rus, posestnik in lesni trgovec v Brezjah pri Ribnici; 6.) Lovro Oblak, posestnik na Trati pri Poljanah; 7.) dr. Milko Brezigar, narodni predstavnik v Ljubljani; 8.) Jakob Jesih, posestnik in mesar v Rudniku pri Ljubljani; 9.) Mijo Grobotek, trgovec v Bohinjski Bistrici na Gorenjskem; 10.) Ferdinand Seidl, vladni svetnik v Novem mestu; 11.) Ivan Jošt, lekarnar v Krškem; 12.) Luka Jelenc, šolski ravnatelj. — Kvalificirani kandidati: 1. dr. Albert Kramar, glavni urednik v Ljubljani; 2.) dr. Rihard Karba, lekarnar v Kamniku; 3.) dr. Tomo Zarnik, zdravnik v Zagorju ob Savi. Njih namestniki: 1.) dr. Pavel Pestotnik, profesor v Ljubljani; 2.) dr. Vladimir Ravničar, poverjenik za socialno skrbstvo v Ljubljani; 3.) dr. Vek Kukovec, minister za socialno politiko v Beogradu.

== Noče biti kandidat SKS. Iz Kranja nam piše g. Lovro Reboli, da neče biti kandidat SKS.

== Zamorca pere današnji »Slovenec«, ko našteva takozvane zasluge in uspehe gospoda Antona Korošca kot železniškega ministra. Dejstvo je, in to neustojljivo dejstvo, da je g. Korošec kot železniški minister pripravljal v Sloveniji prometne razmere v sedanje prežalostno stanje. Oskubil je še zadnje ostanke naše železniške upravne samostojnosti. Položaj je bil gotovo slab ob nezmožnosti, če so bila glasila njegove stranke prišle, da mu povedo britke resnice. Zmoti se lahko vsak: Neveden je lahko dušebrižnik v železniških vprašanjih, to je jasno. Glavni greh, greh zoper Svetega Duha, je pa učinil gospod Anton Korošec, ker je ostal trmast in nedostopen za vse dobre svete, pa makar da so došli od prijateljev. In koliko zmisla je pokazal za naše pošte, ne železničarje vseh vrst, ki jih je dal gnati daleč iz domovine? Ni imel srca, da jim zagotovi najprimitivnejšega stanovanja. To je resnica o prometnih zaslugah g. Korošca, ki mu je njegova oseba prva in glavna briga. Kdo bo volil stranko s tako glavo?

== Dvojna mera. Iz poročila o seji deželne vlade z dne 17. novembra t. l. je razvidno, da se je razveljavila naredba z dne 19. novembra 1919 in 12. aprila 1920, ki določa mlevnino, t. j. zaslužek, ki ga smejo jemati mlinarji. Zanimivo je za nazore, ki jih zastopa klerikalna vlada napram našim obrtnikom, da so njeni predstavitelji letos popleti na vsa usta razlagali, da je pri nas že od spomlad v veljavi princip proste trgovine, to se pravi, da morajo odpasti tarifni predpisi. To načelo je razlagala klerikalna stranka, ko se je vodil boj za naše vitalne gospodarske interese proti nakanam Trboveljske družbe. Dotim klerikalci ščitijo po svojih organih tuje podjetje in ga na obdobje vredne način zagovarjajo, so napram našim domačim obrtnikom do 12. novembra brez vsake postavne upravičenosti vzdrževali naredbi, ki določajo mlevnino. Mlinarji in vsi drugi slovenski obrtniki iz tega postopanja vidimo, kakšni so klerikalci napram obrtnikom tam, kjer imajo vso moč v rokah.

== Ministrski svet. Beograd, 12. novembra. Včeraj ob 10. dopoldne se je vršil ministrski svet, ki je trajal do pol 3. popoldne. Predsedoval mu je namestnik ministrskega soborčaja g. dr. Korošec. Razpravljalo se je o jedranskem vprašanju, razdelitvi monitorijev in o poslednji demarši entente v Beogradu. Končno se je bavil ministrski svet z našimi notranjimi zadevami. Minister prosvete Svetozar Pribičević je stavil na namestnika ministrskega predsednika dr. Korošca vprašanje glede znane Steinbeissove aere v Bosni. Mesto dr. Korošca je odgovoril minister dr. Ninčič, zagotavljajoč, da se vsi tozadevni skti nahajajo v njegovem ministertvu in da se ni ničesar desinitivno ukrenjeno. Vse tozadevne vesti časopisja so preuravnotežene. Nato je stavil minister notranjih zadev M. Drašković predlog, da se sedanjega varaždinskega velikega župana dr. Pero Magdića odstavi s svojega mesta radi njegovega protidržavnega postopanja. Za predlog ministra Draškovića so glasovali vsi ministri, razen dr. Korošca in dr. Ninčiča. Pričakuje se, da bo dr. Pero Magdić v najkrajšem času zamenjan z novo osebo in da se bo njega samega postavilo pred sodišče.

== Ministrski svet. Člani vlade, ki so v Beogradu, so imeli dne 11. t. m. opoldne daljšo ministrsko sejo pod predsedstvom dr. Korošca. Na seji so razpravljali o pogajanjih v S. Margheriti in o doseženem sporazumu. Nadale so razpravljali o demarši entente radi izročitve monitorjev donavskega brodovja.

== Na naslov ravnateljstva južne železnice. Naša javnost ima dobro mnenje o strokovnih sposobnostih našega uradnika pri tem tujem podjetju, dvomimo pa prav zelo o politični dozorosti nekaterih vodilnih gospodov pri tej direkciji, kar ne znanja spraviti

uprave te železnice v naravno in skladno razmerje z mišljenjem in razpoloženjem našega prebivalstva. Poznamo slučaje iz pretekle izletne sezone, kako težko so dobila pri tej direkciji različna nepolitična in kulturna društva olajšavo do polovične vožnje za svoje prireditve. Pretekli teden pa so se novsod po mestih, trgih in vaseh na široko obprogi južne železnice delile izkaznice za polovično vožnjo za shod v zadnjem času iznajdene tkz. Narodne socialne stranke. Izkaznica je veljala za tri dni za pot v Ljubljano in nazaj. Mi samo ugotavljamo dejstvo, da je južna železnica dala v politične svrhe 50% vožno olajšavo. Ker smatramo to postopanje kot nekaj načelnega, kar se opira na odredbo osrednjega upravnega odbora na Dunaju, zato mi to odločbo pozdravljamo in pričakujemo, da bo to v bodočnosti veljalo za vse politične stranke. Ako bi se pa v tem motili in ako se izkaže, da se enake udobnosti drugim strankam ne nudijo, bomo morali upravičeno očitati upravi te železnice strankarski protekcionizem izrazito političnega značaja.

== Volilni shodi dr. Korošca po Štajerskem. Iz Maribora poročajo, da bo imel dr. Korošec v prihodnjem tednu sledeče volilne shode po Štajerskem: 14. nedeljo, dopoldne v Rajhenburgu, popoldne v Kozjem; 15. ponedeljek, dopoldne v Sv. Križu pri Slatini, popoldne v Ptuj; 16. torek v ofidarskem domu v Mariboru; 17. sredo, dopoldne v Sv. Križu (Mursko polje), popoldne v Ormožu; 18. četrtek, v Dravogradu; 19. petek, v Nazarjih pri Celju; 20. sobota, v Narodnem domu v Celju; 21. nedeljo, v Slovenski Bistrici.

== Radikalni kandidati v Beogradu. »Politika« poroča, da je radikalna stranka v Beogradu postavila nastopne kandidati: Nikola Pašić, Mihailo Marjanovića, Krsta Miletić, Mihaila Stojadinovića, dr. Janko Telebanovića, Mihaila Lukarevića.

== Veliki župan dr. Magdić odstavljen. Ministrski svet je sklenil, da se varaždinski veliki župan dr. Pero Magdić odstavi s svojega mesta radi protidržavnega postopanja. Bržkone se bo proti Magdiću izvedla kazenska preiskava. Znano je, da vodi njegov list »Slobodni gradjanin« kampanjo proti državi.

== Koliko je stal Avstrijo koroški plebiscit. »Neue Zür. Zeitung« poroča iz Celovca, da je bilo na seji koroške »Heimatdienst« ugotovljeno, da znašajo stroški za plebiscit 24 milijonov kron. Samo na dan plebiscita je izdala Avstrija 8 milijonov. Stroški se bodo pokrili z državnim denarjem, s privatnimi davki in s prodajo plebiscitnih znamk.

== Dr. Kramar o naši politiki napram Rusiji. »Epoh« prinaša intervju svojega praškega dopisnika z dr. Kramarjem, ki se je izjavil med drugim, da Jugoslovenci čutijo od vseh Slovanov najbolj slovanstvo. Jugoslovenci so sprejeli z obema rokama brate Ruše, česar Rusija ne bo nikdar pozabila. Jugoslovenci so dobro razumeli, da brez Rusije ni Evrope Jugoslovenci so storiili svojo dolžnost, toda krivda nas vseh ob. ako se Rusija v bodočnosti združi s še ne premagano Nemčijo, mesto da bi pomagala nam.

== Črnogorska vlada. Je potom svojega dopisnega urada poslala v svet neko spomenico, v kateri omenja, da se nahaja še vedno v Neuilly - sur - Seine pri Parizu, kjer so vsi člani vlade. V Italiji je več tisoč emigrantov in črnogorskih vojakov, za katere mora skrbeti. V Rimu ima le sekcijo dopisnega urada v svrhu hitrejšega prejetja poročil iz Črnogore. Nikita je hotel s to spomenico najbrž še enkrat spomniti svet, da je bila nekdanj Črnogora njegova kraljevina.

== Futurist Marinetti aretiran. Iz Milana poročajo, da je policija aretirala znanega vodjo futuristov Marinetti, ki je imel na trgu Colonna javen govor, v katerem je žalil kralja in papeža. Med poslušalci je bilo mnogo futuristov in fašistov, ki so se medsebojno stekli do krvi.

== Italija v sileki. Pod naslovom »Na desno ali levo?« prinašajo praški »Narodni List« članek iz Rima, ki zasluži tudi našo pozornost, vsled česar ga prinašamo v glavnih potezah. Če se italijanska vlada v resnici pripravlja končati pogajanja z Jugoslavijo, je lahko prepričana, da se bo pričelo govoriti o državnem prevratu in da bo tekla v Rimu, v Miľanu in drugod kri. Nacionalistična agitacija se poslužuje tega načina za argument, dasiravno dobro ve, da Italija ne more imeti miru na znotraj, dokler ne bo imela miru na mejah. Notranji mir pa je stvar, o kateri moremo brez prefravanja reči, da je od nje odvisna eksistenca Italije — vsaj na oni strani, kakor je bila pred vojno. Po prepričanju vseh, ki se hoteli vojno, pa bi bila morala Italija iziti iz vojne močnejša, razširjena na ozemlju in povečana po številu prebivalstva ter močnejša tudi v kulturi. Događki pa so se okrenili drugače. Dežela leži pod bremenom vojne, vsi višji cilji, izvenzemski teritorialne so daleč zaostali in Italija se danes bori kot celota, da vzdrži ono gospodarsko in socialno ravnanje, do katerega se je vznela tekom desetletij pred vojno. Popravila je svoje finance, započela veliko delo svoje obrti ter si hotela zagotoviti mesto tudi v svetovnem gospodarstvu. Nasprotno pa je vojna potresla vso stavbo Italije tako, da je njena obnova prvovrsten problem. K vsemu temu le prišlo še razočaranje, ki se čuče vlade v Italiji, o katerem ne Nititi pri svojem odstopu rekel: »Kaj, Nititi je samo 78 let star? Čez dva meseca bo star 95 let! V temci je imel Nititi sila tes-

ko stališče. Mir z Jugoslavijo ni dosežen, zato stane vojska mesečno 600 milijonov, poleg tega doplačuje država mesečno pol milijarde za kruh, vrhu vsega tega pa so mase ljudstva tako razburkane, kakor to sedaj še nikdar ni bilo v Italiji. Ta razburjenost je tako globoka, da se vrste dan za dnevom najhujši in najnevarnejši tolovajski napadi in da mora teči že prav pri vseh demonstracijah kri. Cilj vseh teh navidezno nesmiselnih rabuk je agitacija za sovjetce. Tako se tudi propad med desnico in levico tudi med socialisti v parlamentu vedno bolj poglablja.

== K obletnici proslave italijanske zmage pri Vittorio Venetu piše »Goriška Straža«: »Ko je pričelo pokati na solunski fronti, ko je bilo Kosovo zopet maščevano, tedaj so bili prepričani naši voljaki na italijanski fronti, da kdor se vrne, se vrne v Jugoslavijo. 25. oktobra je bilo. Davno prej že so bili pričeli posnemati jugoslovenski polki češki vzgled, tako v Judenburgu, v Radgoni, na fronti pa so prehajali naši ljudje trumoma k sovražniku. Drugi gorski strelski polk, izključno Slovenci, je v furlanskem Codroibu odrekel pokorščino, vstajajo pa so zadušili nemški polki. Avstrijski slovanski vojski so pripravljali Vittorio Veneto, ker so se smatrali za zavznike, tako so pomagali po svojih močeh Italiji do zmage in zloma avstrijskega franstva. Avstrijski slovanski vojak je upal na zmago pravice nad krivico. Italija praznuje zmago pri Vittorio Venetu. Nam pa je prinesel ta dan razočaranje in nam prinaša nova razočaranja še dan za dnevom. Mnogo se nam je obljubljalo takrat, ko smo tudi mi pripravljali zadnje odločilno zmago. Te obljube ne le da se niso izpolnile, marveč se nam je vzelo celo ono, kar smo si bili tekem let priporili. Danes smo bolj kot kdaj prej brezpravne raje, narod, ki se mu odrekajo najprimitivnejši življenjski pojgi.

== Nemčija še ni zrela za monarhijo. Tako piše znani grof Westarp v listu »Preussische Zeitung«, kjer razlaga da vkljub vedno močnejši monarhistični misli mase še ni zrela da popravi krivico, ki se je storila nad nemškimi narodom 9. novembra 1918. Nadalje razlaga grof, da je monarhistična državna oblika edina vredna nemškega naroda. Po njegovem mnenju bo Nemčija v doglednem času zonet monarhija, ki bo popravila nesrečo zapeljenega naroda.

== Avstrija joka za militarizmom. Dunajska »Neue Freie Presse« dokazuje, da je ljudska bramba 30.000 mož, ki jih je antanta dovolila Avstriji, za državico finančno in moralno nevdružljiva. Leta 1912. so znašali vsi redni in izredni troški za armado 350.000 mož in 65.000 konj, skupaj 377 milijonov, t. j. vsak posamezen mož je veljal Avstro - Ogrsko v mirnem času 1003 K na leto. Danes pa velja 30.000 mož ljudske brambe 1.2 milijarde kron, t. j. 40.000 kron vsak mož. Toda s tem resnična relacija še ni podana. Kajti v onih 377 milijonih kron so vpoštene tudi vsi izdatki za različna materialija, kakor puške, topovi, strelivo, letala, utrdbe, vojašnice, vezbalšča, troški za vojaške vaje, konji in drugo, kar je veljalo okroglo vsaj 100 milijonov kron na leto. Tako se je izdajalo za armado osebnostno le okoli 277 milijonov ter je potemtakem stal vsak posamezen mož jedva 790 K na leto. Danes se ne nabavi nikake novo orožje, se ne zidajo nikake utrdbe, niti vojašnice ter se ne vrše nikake vaje ter se nabavljajo le malo konj in drugih za vojsko potrebnih sredstev, a vendar je pred vojno toliko razviti vojaški maloh danes neprimerno požrešnejši. »Neue Fr. Presse« dokazuje, da mora spraviti novi sistem državne obrambe držav na boben, da je dobra in relativno cenena le armada splošne vojaške dolžnosti ki je tudi cenejša in brez primere boljše kakor milica. Tudi sicer so nedostaki najetih vojakov, ki nimajo nakega opravka in ki ne mislijo na nič drugega kakor na zvišanje prejemkov ali pa na štrajk, v primeri z redno armado, naravnost ogromni. Avstrija bi si izredno armado na leto prihranila lahko več sto milijonov ter bi bila obenem s svojo vojsko jamstvo miru in reda v središnji Evropi.

== Ernest Denis o razmerju med Čehoslovavo in Jugoslavijo. Praški »Večere« priobčuje razgovor s profesorjem Denisom, ki je izjavil, da je usoda določila Čehoslovavo za posredovateljico med vzhodom in zapadno Evropo. Ker so čehoslovovski odnošaji z Jugoslavijo intimni, mora Čehoslovavoška storiti vse, da pride do zblizanja med Srbi in Hrvatji. Ker je tešinsko vprašanje definitivno rešeno, je upa, da se bodo odnošaji s Poljsko izboljšali. Poraz Poljske bi bil nevaren za Čehi, ki morajo skupno s Poljaki pripraviti vstajenje Rusije. Kadar se to zgodi, bo postala Praga prava slovanska metropola. — Ernest Denis, ki je prišel za delj časa v Prago, je znani naš prijatelj, ki nam je pokazal svoje simpatije posebno v času znanih veleizdajniških procesov, ki jih je narodila avstrijska vlada. Denis je profesor na Sorbonni ter je spisal več knjig o Čehih in Slovaki. Njegovo zadnje delo, ki je izšlo l. 1917, je »Les Slovaquos«. Denis je poleg Légeisa prvi Francoz, ki je seznanil Francozje s Slovani, predvsem s Čehi in Slovaki.

== Poljski židje za združenje vzhodne Galicije s Poljsko. Zborovanje vseh židovskih strank, ki se je vršilo v Tarnopolu pod predsedstvom Paporščevim, je po govori Izaka Waalfacha (cionist), Eisenberga (cionist), Bernarda Ginsberga (delavska stranka), dr. Rudolfa Mantla, rabina Bahada in rabina Chaltla sklenila naslednjo resolucijo: židovski nacionalisti in poljski židje, ki se smatrajo za državljane Poljske, so sklenili, dati iniciativno za to, da se skliče zborovanje zastopnikov

vseh občin in židovskih strank v vzhodni Galiciji, da se končnoveljavno izjavijo za združenje vzhodne Galicije s Poljsko. Obenem se je na zborovanju sklenilo, da se prične energična akcija proti drugim nameram, ki se nanašajo

na vzhodno Galicijo. Pravoverni rabin Babad je imenoval boljševisko invazijo nevarnost za židje in je izrazil svojo hvaležnost poljski armadi, ki je osvobodila Jude zatiranja. —d

Novinski pregled.

== »Riječ« naglašja konstruktivno moč demokracije. Ze samo dejstvo, da demokratska stranka postavlja za volitve v konstituantno kandidatske liste po vsem našem kraljestvu, dokazuje njeno konstruktivno moč. Od Ljubljane do Pirota, od Subotice do Bitolja, od Jadranskega morja do Timoka in Vardarja ni volilnega okraja, kjer bi demokratska stranka ne kandidirala. Nobena druga stranka se ne more pokazati v vseh krajih naše države. Ene so vezane na kraje enega plemena, druge na kraje enega veroizpovedanja, samo demokratska stranka pa more nastopiti povsodi, kjer žive Srbi, Hrvatje in Slovenci, katoliki, pravoslavni in muslimani, ker je ideja demokratskega jugoslovenstva silnejša od Srbstva, Hrvatstva in Slovenstva in ne priznava nikakih verskih razlik kot osnovo razdelitvi naroda. Naš narod je po svoji ogromni večini že prešel štadij plemenskega ludovanja, v narodu živi in deluje prirodna tendenca tesnega zjedinenja. Konstruktivna moč mora triumfirati 2. t. m. nad vsemi destruktivnimi elementi!

== »Demokratija« piše o narodnostnem obeležju demokratske stranke. Naši politični nasprotniki se obregajo ob trditve v proglasu naše stranke, da je demokratska stranka po svojem postanku in po svojih težnjah narodna stranka. Ko so naši voditelji videli bližnjo katastrofo avstrijske monarhije, so čutili potrebo, da se stvori močna demokratska stranka, ki bi zajela vse demokratske elemente, brez plemenske in verske razlike. Ko je prišlo ujedinenje, je izšel proglas na ves naš narod, proglas je vzbudil nenavadno dopadanje in v neprestanem stiku z narodom se je izvršil program, ki je zadovoljil vsa pričakovanja. Delalo se je odleč vedno javno in odkrito. Pokret je objel kmalu vse kraje naše nove kraljevine, vsa tri plemena so se mu pričela pridruževati in vse tri vere in kar je najznačilnejše, stranka propoveduje konfesionalni mir in odpravlja plemensko nestrpnost. Osvajajoči si vse vrste naše družbe se more naša stranka s ponosom in morda z večjo pravico kakor katerakoli druga nazivati narodno stranko. Ona je ponikla v narodu svobodno, spojila se z njim in raste in se razvija z njim. Njeno delovanje sloni na načelih istinite demokracije in to je njena najboljša moralna sila v volilni borbi.

== »Hrvatska Sloga«, glasilo hrvatske tezačke stranke v Sarajevu, išče krivce, ki so razbili slogu med Hrvatji v Bosni in Hercegovini glede skupnega nastopa pri volitvah. Pravi, da so storiili to oni, ki v besedah ščitijo vero, v resnici pa zbirajo vojsko, katere generali bodo osnovali puške stranke. Ilica Kovačević je iskal skupnosti med Hrvatji, pučki farizeji pa so jo razbili. Delajo pa se tako, kakor da so oni za slogu in napadajo tezačko stranko pred ljudstvom, češ, da je ta proti slogu, ki je vendar bila vedno za skupni hrvatski nastop. Muslimansko glasilo »Domovina« pa pravi k temu preprič, da je politika obeh strank škodljiva našemu jedinstvu, njuni programi so naperjeni proti državni skupnosti, drže se istih protidržavnih načel kakor Hrvatska Zajednica in Ljudska stranka v Sloveniji. Načelno jih ne deli nič, samo glede mandatov se niso mogli pogoditi. Tako capijo klerikalci povsodi, razdvajajo in razkrajajo, hoteč si iz Jugoslavije napraviti veliko torišče za udejstvovanje mednarodnega klerikalizma.

== »Beogradski Dnevnik« izvaja v lepem članku »Pre Kosovo«. Obstoja lo je državno zakonodajstvo, ali ni bilo državne uprave. Obstoja lo je politična ali ni bilo upravne centralizacije. Ta nedostatek takratne države, to je ono, kar jo je bilo dovelo do propasti, to je provzročilo strahoviti poraz na Kosovu. Preteklo je šest vekov Svobodni smo ne samo v ožjem, marveč v širšem smislu, to je v smislu srbohrvatskoslovenske države. Ali gorje, sedaj, ko je vstvarjena naša nova velika država, so se počele pojavljati težnje, da se država postavi na osnove, na katerih je bila pred Kosovom. Dokazujejo po svojih listih, da mi nismo eden narod, so napravili »Parlamentarno Zajednico«. Po načinu, kako je sestavljena, moremo soditi, kako bi bilo naše državno ujedinenje, ako bi ta Zajednica zmagala unitaristične stranke v naši državi. Zajednica je postavljena čisto na federativne osnove, vsak član vodi politiko na svojo roko. Ako bi ta Zajednica zmagala, bi bila država razdeljena na več oblasti, ki bi imele svojo politiko in svojo upravo. Tako se nam pripravljala nova kosovska tragedija. Ali bomo mi, ki ljubimo domovino, gledali vse to s prekrizanimi rokami? Ali moremo mirno gledati, kar delajo naši novi Brankoviči? Ne, mi se moramo boriti! Z nika-

knim teorijami, z nikakimi argumenti se ne da dokazati, da je bila boljše ureditev, ki jo je imela Francija v srednjem veku, od njene sedanje ureditve. Istotako ni bila za Nemčijo boljše njena stara ureditev na federativnih osnovah od poznejše, ki jo je stvoril Bismarck. Ne more se končno reči, da bi bilo bolje imeti državo, kakršna je bila pred Kosovom. Ali sme torej pošten Srb, Hrvat, Slovenec hoditi za političarji »Parl. Zejednice«? Ne, ne sme, to bi bilo izdajstvo! Ne dopustimo, da prodoro izdajalci v zastavotvorno skupščino, ne dajmo, da bi prišel v njo kak radikalec, pravaš ali klerikalec!

== »Pravo Naroda«, glasilo jugoslovenske radniške in seljačke zveze, hudo obdelava stare stranke, med parasitskimi strankami le na prvem mestu radikalna, ki je iz Srbije razširila delovanje na vso našo zemljo, na to Ribarčeva nacionalna stranka v Srbiji, Hrvatska Zajednica, v Sloveniji Koroščeva klerikalna stranka, ki je svojo popokovo zatiralno delavnost razširila tudi po hrvatskih krajih, potem razne muslimanske organizacije pod firmo verskega fanatizma in v Medjumurju bunjevačka-šokačka stranka, Frankovci so najodurnejši ostanek Avstro-Madžarske in Radičevići največmejši del starih strankarskih skupin. To zagrizeno glasilo M rado zavrglo tudi demokratsko stranko pa je ne more, marveč milostno priznava, da je vstoptilo v stranko tudi nekaj mladih in neoskrbljenih ljudi, ki iščejo demokratizma. List pravi, da mora biti konstituenta revolucionarna, to je, da naredi konec sedanjemu stanju in da v korenu izleči sodobne bolezni. Mi pravimo to že zdavnaj. Konstituenta mora biti tako sestavljena, da bo dala državi zdravo in trdno podlago za krepko življenje. Na temeljih demokratizma mora biti zgrajena.

== »Novosti« pišejo: Osnovanje naše države ni bila samo stvar nacionalnega idealizma in posledica borbe za jedno idejo, marveč tudi vprašanje ekonomske in socialne eksistence in pravne zaštite in mešanske svobode za vsakega pojedinca. Oni, ki so nastopili proti naši državi, niso bili protivniki samo nacionalnega ideala, marveč tudi sigurnosti in urejenega življenja vsakega pojedinca. Konstituenta ima utrditi mirno in sigurno življenje na pravnem in socialnem polju. Vsi, ki so za zgradbo naše države potom zdrave evolucije in parlamentarizma, morajo iti skupno proti onim, ki hočejo pahnti deželo v puobno in kaos. Ljudje, ki delajo proti naši državi, ne prihajajo v boj odkrito z jasno izraženim načelom, marveč kakor miši, ozirajo vsak koren, kjer morejo v državi. V to skupino so prišli najtemnejši elementi. Njihovo podzemsko delovanje je razdiralno, v javnosti pa se obnašajo kot parlamentarci in državotvorni elementi. Gotovo je, da je boj s takimi ljudmi težak. Ti elementi so bili provzročili kmetske upore in so upropastili na stotine seljakov. Kdor vidi v konstituenti končno osiguranje ustavnih pravic, mora nastopiti proti onim, ki jih hočejo uničiti. Zato vsi državotvorni elementi, zedinite se za osiguranje meščanski pravic, treba velike moči proti razdiralnemu delovanju temnjakov MIS grize in po tleh leze. Treba jej onemogočiti, da grize, potem bo lezla okoli brez škode in izgnila.

== »Jugoslavenska Misao« priobčuje članek dr. Tomljenovića, bivšega hrvatskega bana, nosilca liste demokratske stranke za županijo Modruš-Rijeka, ki se bavi z vprašanjem hrvatskega gospodarstva, ako razdelimo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Najbolj bi trpeli zapadni kraji. Jednako bi bilo to, ako bi se razdelili na posebne države ali v federacijo ali avtonomije, kajti v vseh slučajih se zahteva za Hrvatsko posebno upravo narodnega gospodarstva. Separatisti hočejo za bansko Hrvatsko 7 hrvatskih županij brez Srema, Medjumurja, bosanskega zapadno krajino, gornjo Dalmacijo. Tako bi ostali tu Srbi, tam Hrvatje, vsi razcepljeni. Ta siromašna banska Hrvatska bi morala po pravomocni odločbi antante v Parizu prevzeti okoli 12 milijard kron za dož in razne odškodnine Avstro-Ogrske. Ako bi se razcepili, je gotovo, da bi propadli gospodarsko, gotovo pa tudi, da bi bili plen grabežljivih sosedov. Demokratska stranka pa zahteva, da se uredi Jugoslavija kot jedna država skupaj z jednaki pravicami in dolžnostmi za vse kraje in ves narod brez razlike imena in vere. Prva pomoč pa pripade najsiromašnejšim. Med strankami so pokvarjeni in slepi pa tudi dobri in zavedni ljudje. Nam je potrebna močna Jugoslavija, katero pa more zgraditi samo velika jugoslovenska demokratska stranka

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLITEV PRAVOSLAVNEGA PATRIARHA.

—d Beograd, 11. novembra. Jutri se vrši volitev patriarha srbske pravoslavne cerkve. V Beograd so prišli večinoma vsi arhiepiski. Do sredi se ni prišel episkop iz Pakrac, v ostalem pa je došlo nad 100 članov volilne skupščine. Volitev patriarha se bo vršila v saborni cerkvi. Predsedoval bo metropolit Dimitrije.

—d Beograd, 11. novembra. Episkop timoški, Irenel, je poseil včeraj ob 11. dvornega maršala v svrhu dovršitve ceremonijah svečanosti pri volitvi patriarha, kateri bo prisostvoval tudi ravnatelj metropolit Aleksandar.

MONITORJI SO BILI SAMO V VARSTVU?

—d Beograd, 11. novembra. Da bi se izognili netočnemu tolmčenju prodaje monitorjev in patrolnih čolnov z naše strani zavezniški podkomisiji za Jadransko morje in Danovo, podajamo nastopno pojasnilo: 1. Kontingent enot, ki imajo biti predmet te podkomisije v kolikor se nas tiče, znaša 10 monitorjev in 8 patrolnih čolnov bivšega avstro-ogrškega podonavskega brodovja. Zgodovina tega kontingenta je nastopila: Po določitvi premirja od 13. novembra l. 1918 je bil sovražnik dolžan, izročiti 4 monitorje zaveznikom v Beogradu, izročitev teh monitorjev in dveh patrolnih čolnov se je izvršila že v l. 1918 admiral

Troubridgeju, vrhovnemu poveljniku za vojniškega brodograja na Donavi Admiral Troubridge je poveril to brodograjsko delo naši kraljevini. Dne 26. julija 1919 je bil izročeno poveljniku odseka donavskega brodograja, kapetanu Sagardu, madžarsko vojni brodograjsko, sestavljeno iz 2 monitorjev in 4 patrolnih čolnov. To brodograjsko delo je bilo dokončano prejšnjemu, ki se je nahajalo v naši pokrajini. V novembru 1919 je poslala angleška vojaška oblast brodograjsko, sestavljeno iz 2 monitorjev in 2 patrolnih čolnov, ki so bili istotako združeni s prejšnjim kontingentom. 2. Po čl. 136 vsi germanske mirovne pogodbe se morajo vsi monitorji, torpedovke in oborožene ladje donavskega brodograja izročiti glavnim zaveznikom in pridruženi silam. Na podlagi tripartitske pogodbe sta bili Avstrija in Madžarska pooblašteni, da vzdržujejo patrolne čolne na Donavi. In sicer vsaka po tri v svrhu policijske službe. Konferenca poslanikov je v svojem sklepu od 26. maja in 20. septembra t. l. na podlagi tudi drugih pogodb o premirju, zlasti od 13. novembra l. 1918, sklenila, da se nam odstopijo 4 monitorji iz kontingenta, označenega v premirju, ki tvorijo 6 monitorjev, da se izročijo Romuniji 2 monitorja, Avstriji 4 patrolni čolni, a ravno toliko da se jih rezervira za Madžarsko. Kar se tiče osalega števila monitorjev (štiri), od katerih je 1 še nedovršen, se morajo izročiti donavski zavezniki komisiji. 3. Samoposedi se razume, da nam pripada pravica za povrnitev stroškov in svrhu vzdrževanja vseh onih enot, dokler so se nahajale pri nas.

DELEGATI PRI ZVEZI NARODOV.

— d Beograd, 12. novembra. Minister A. T. dr. Spalajković, profesor zagrebškega vseučilišča dr. Polić in profesor ljubljanskega vseučilišča dr. Zolger, ki so doloženi za delegate naše vlade na kongresu zveze narodov, odstopajo danes v Ženevo. Kongres zveze narodov se prične 15. novembra ter bo trajal teden dni. Naši delegati se bosta pridružila v Ženevi dva italijanska poslanstva v Bernu.

ZAGOTOVITEV MIRU.

— d London, 12. novembra. Lord Grey in delavski voditelj Barnes priložujejo spomenico, v kateri izjavljajo, da je najboljša pot k zagotovitvi svetovnega miru ta, da se deluje na to, da se vse države sprejmejo v zvezo narodov. Ta spomenica se predloži skupščini zveze narodov.

SAMOUUPRAVA IRSKI.

— d London, 11. novembra. Spodnjabornica je sprejela bil, s katerim se daje Irski obširna samouprava s 138 proti 52 glasovom. Predlog je bil sprejet pri tretjem čitanju.

Iz naše kraljevine.

— Patriarh pravoslavne cerkve, Venerabilni oče, je bil na svečan način izvoljen za patriarha beogradske arhierije Dimitrije.

— Polkovnik Vašić reaktiviran. Iz Beograda poročajo, da je bil polkovnik G. Milodrag Vašić reaktiviran, kar dokazuje, da je bila vsa dosedanja kampanja proti njemu neosnovana.

— Zločini na hrvaških progah. Dne 4. t. m. je imel vlak podravske železnice iz Vočine zopet nekoliko nesreče, ker so neznan lopov položili na tračnice veliki kipe kamenja. Lokomotiva je bila težko poškodovana ter je skočila s tira. Zato je imel vlak veliko zamudo. Taki atentati se v zadnjem času pri Vočini ponavljajo ter je uprava slavonke podravske železnice zaradi tega odločila, da vlaki poudarjajo neohajajo, nego se odpravljajo šele daleč izven mesta. Meščanstvo je s tem sila koznovano, toda železniška uprava je bila k tej odredbi primorana, ker se boji za življenje potnikov in železniškega osebja ter za železniška sredstva. Zanimivo je, da se do sedaj krivice še niso našli. Ta služba pa dokazuje, da so razmere v tistem kraju revolucionarne.

Neodrešena domovina.

— Čehi zapuste tržaško pristanišče. Nko se na nadaljevala fašistovska gonja proti njim. »Laboratori« je poročal, da so tržaški fašisti zahtevali od češke konzulata, da se mora odpušiti iz paroplovne službe poveljnik češke trgovske ladje »Legie«, Holub, ki je bil avstrijski pomorski poročnik in je poveljeval nekemu podvodniku, ki je potopil več trgovskih ladij in je antanta radi tega zahtevala njegovo izročitev. Konzul Šeba se je zahtevi fašistov uprl in rekel, da si poišče gostilnost drugod ter da odpotuje z vsem kontingentom, ako ne bo konca fašistovske nesramnosti. Holub je bil imenovan ravnateljem češke plovnice družbe in za poveljnika »Legie« je prišel Vosaček, ki je bil v vojni tudi pomorski častnik, poveljnik oddelka, ki je obstrleval Benetke. In fašisti so zahtevali, da mora Vosaček proč. Tu pa je bilo češke potrpežljivosti konec in Šeba je sporočil v Rim, da Vosaček ostane in ako ne bo miru, ubere češka trgovna druga pot. Sedaj ima besedo Rim. Italijani v Trstu postajajo vedno nesramnejši napram Čehom. Tako je pred kratkim »Piccolo« v dolgem gostobesednem članku zahteval od Čehov, naj opustevažajo važnost Trsta zase, italijansko gostilnost in naj prekinejo vse stike z Jugoslovenci, kajti sicer naj mislijo na posledice. To je bil še večer nesramnosti. Ni izključeno, da italijanska podivjanost prežene Čeha iz Trsta.

— Zrinjski in »Radetzkij« izročena Italiji. Blviti avstrijski vojni ladij »Zrinjski« in »Radetzkij« so ameriške ladje dne 7. t. m. izvele Poljuda štiri milje daleč od obali in ju izročili italijanski vojni mornarici v smislu dolžne pariske mirovne konferencie. Značilno je, da se je to zgodilo na predvečer jugoslovensko-italijanskega pomirja.

Volišča in predsedniki volilnih odborov v Sloveniji.

Brezkiški okraj.

Za predsednike volilnih odborov so imenovani: V Gorici sodni kancelist Fran Kovačević, v Rajhenburgu okrajni zdravnik dr. Vinko Hudelst, v Pleterjah sodnik dr. Ivan Krašek, na Bizeljskem viš. sod. oficijal Mirko Negovetič, v Blanci notar Fran Ušlaker, na Globokem odvetnik dr. Gustav Rozina, v Brezicah okrajni sodnik dr. Fran Kotnik, v Bučah odvetnik dr. Šandor Hrašovec, v Dobjem davčni oficijal Jakob Malinger, v Pilštaju davčni asistent Anton Petek, v Dobovi sodni kancelist Anton Sikošek, v Plabinji sodnik dr. Slavko Šumenjak, v Podsedri notar Michael Pintar, v Podčetrtku advokat dr. Iv. Zabukovec, v Kapelah sodni kancelist Avgust Vašim, v Sevnici sodnik Alojzij Zigon, v Sromliah notar dr. Anton Bartol, v Sv. Petru okrajni zdravnik dr. Ferdo Kunec, v Vidmu advokat dr. Jožef Zdošek, v Zabukovju advokat dr. Alojzij Rakun.

Konjiški okraj.

Za predsednika volilnih odborov so imenovani: v Konjicah okolica sodnik Mijo Černoš, v Spitaliču davčni uravnik Anton Vodopivec, v Vitanju sodni kancelist Avgust Mastnak, v Prihojem advokat dr. Iv. Rudolf, v Konjicah (trg) dežel. sod. svetnik Gvidon Mihelič, v Čadrunu notar Radoje Jereb, v Sv. Florjanu odvet. kandidat Ivan Nosan, v Sv. Jerneju sod. kancelist Jernej Mlakar, v Stranikah, not. kandidat Vladimir Jezovšek, v Ločah geometer Fran Bon, v St. Jungertu šolski nadzornik Hinko Šel, v Zrečah sodni kancelist Josip Ferenc.

Celjski okraj.

V Bočni nadučitelj Fran Kobček, v Braslovcah notar Fran Presečnik, v Celju I. dež. sod. svetnik dr. Valentin Florin, v Celju II. dr. Jože Rus, na Bregu advokat dr. Anton Božič, v Gaberjah advokat dr. Gvidon Serneč, v Doberni sodni oficijal Fran Waltz, v Dolu advokat dr. Anton

Ogrizek, v Dramljah sod. kancelist Josip Pan, v Frankolovem viš. sod. oficijal Fran Bogovič, v Omišnem sod. oficijal Anton Grafenauer, v Gornjem gradu okrajni sodnik Fran Tiler, v Žalcu dež. sod. svetnik dr. Hinko Stepančič, v Grižah dež. sod. svetnik Ivan Dovgan, v Jurklostru sod. kancelist Ivan Vrečko, v St. Rupertu sod. kancelist Henrik Toplak, v Kokarjih notar Fran Košenina, v Laškem notar Avgust Drukar, v Ljubnem sod. kancelist Fran Flux, v Loku advokat dr. Fran Roš, v Lučah sod. kancelist Marko Rakus, v Maribornem gradu pravni praktikant Karel Klenovšek, v St. Pavlu dež. sod. svetnik dr. Valentin Levičnik, v Mozirju zdravnik dr. Ivan Gorčič, v Mestinju sodni kancelist Anton Perdikaka, v Novi cerkvi okrajni sodnik dr. Adolf Lenart, v Petrovcah okr. sodnik dr. Andrej Novak, v Polzeli zdravnik dr. Vinko Červinka, v Ponkvi advokat dr. Josip Karlovšek, v Vranskem dež. sod. svetnik Josip Zdošek, na Rečici nadučitelj Ivan Pušenjak, v Silivnici avskultant Ivan Tratinč, v Solčavi sodni kancelist Alojzij Juršič, pri Sv. Laurencu sod. oficijal David Modic, pri Sv. Hemi avskultant Fran Brčko, pri Sv. Jeronimu nadučitelj Srečko Pečar, v Loku dež. sodni svetnik Fran Pečnik, v Sv. Vidu avskultant Feliks Verbič, v St. Petru pravni praktikant Karl Juvanc, v St. Jurju ob Južni železnici I. v. št. dež. sod. svetnik dr. Friderik Bračič, v St. Jurju II. dež. sod. svetnik dr. Ivan Premšič, v St. Jurju ob Taboru sod. kancelist Fran Vošnik, v Skofjavičah advokat dr. Josip Vrečko, v Šmarjah trg notar Vekoslav Kranjc, v Šmarjah okolica finančni svetnik Avgust Sedlar, v Smartnem viš. pisar, predstojnik Henrik Mravlag, na Tebarjih odvetnik dr. Milan Orožen, v Trbovljah I. advokat dr. Ernest Kalan, v Trbovljah II. dež. sod. svetnik dr. Fran Lipšer, v Trbovljah III. sodnik dr. Fran Lihar, v Trbovljah IV. sodnik dr. Martin Rus, v Veliki Perešici ravnatelj Silvija Fon, v Vojniku sodnik dr. Leopold Vičar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. novembra 1920.

Delo razmejitvene komisije.

Ker se jugoslovenski in avstrijski komisar razmejitvene komisije nista mogla sporazumeti glede črte, ki bi tvorila mejo med Kokošniakom in Sv. Lovrencem, ki bi se po mirovni pogodbi morala določiti v terenu, so komisarji neinteresiranih držav v komisiji uredili to mejo na ta način, da pripada skoro vsa občina Mlake. Izvzemši mali del kat. občine Mlake. Avstriji, dočim se občina Sv. Primož razdeli tako, da pripade večji del katrastralne občine Radvanje Avstriji, manjši del te občine in del kat. občine St. Jernej s cerkvijo in šolo Jugoslaviji. — Ker ta meja na dveh krajih preseče posestva, so komisarji neinteresiranih držav pozvali jugoslovenskega in avstrijskega komisarja, naj skušata ta nedostatek popraviti potom kompenzacije.

— Protestni shodi proti nasilnemu miru z Italijo se vrše utri, v nedeljo, v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Beogradu ter po vseh večjih središčih Jugoslavije.

— Pomanjkanje duhovnikov. V »Ljubljanskem škofskem listu« priobčuje škof poziv župnikom, naj obrazložijo vernikom, zakaj primanjkuje duhovnikov. Škof pravi: Nastalo je veliko pomanjkanje duhovnikov. Ker imamo letos v četrtem letu samo pet bogoslovcev, bo letos in prihodnje leto pomanjkanje še bolj občutno. V letu 1922. bo pa prenehalo, ker imamo v tretjem letu 44. v drugem pa 25 bogoslovcev. Nadalje pravi: Bojim se pa, da duhovnikov ne bo, ako jih bodo verniki tako zaničevali in zasmehovali, kakor se sedaj po več krajih godi, ali pa norčevali in s slastjo čitajo časnike, ki duhovnike grde in zaničujejo. Pripominjam, da je pravi vzrok pomanjkanja duhovnikov dejstvo, da svečeniški stan ne nudi več sigurne preskrbe za življenje in da mladina več ne sili v poklic, ki zabranjuje vsako svobodno mišljenje in ki dela iz človeka marioneto v rokah tuje laške hierarhije. Kar se pa tiče zaničevanja duhovnikov, bodi povedano, da naše ljudstvo ne zaničuje nobeneza poštenega svečenika, ki živi in dela, kakor je treba.

— Vest o izgubi Primorja v Mariboru. Vesti o nepovoljnem izidu pogajanj v S. Margheriti so napravile v slovenskih krogih Maribora globok vtis. Ljudstvo, zlasti pa tu bivaajoči Primorci so zelo poparjeni. Strah, ki je zavladal po zadnjih demonstracijah vsled prezanjani, je tako vplival na ljudi, da ni prišlo do izrazov globoke žalosti in potrtosti. Danes je po ulicah vse polno stražnikov, ki pa nimajo nobenega posla, ker ni nikogar na ulici.

— Dr. Korošek in slovenski uradnik-izumitelj. Splošno je znano, da je izumel g. Masle razne iznajdbe proti trčenju in raztiranju vlakov. Poizkusi na proci Ljubljana-Brezovica so se popolnoma obnesli. Pri dveh po isti proci nasprotno vozečih se vlakih sproži Masletova priprava signal na »Stole«. Ukralo se

oziroma se jim dela nove sitnosti. Potniki, ki potujejo v Gradec, morajo plačati za dovoljenje v Ljubljani 122 naših kron. Ko pride tak potnik potem v Gradec, ga opozori kontrolni organ, da manjka na potnem listu označba »retour«. Da si preskrbi potem to označbo, mora plačati znova 100 naših kron. Na pripombo, da se je to zgodilo pomotoma, so izjavili poslušajoči uradniki, da ne gre za pomoto, marveč da se je ta označba namenoma izpustila, ker se baje tudi pri nas tako dela. — Torej pozor, potniki v Avstrijo!

— Dajte Korošcem volilno pravico! Maribor, 12. novembra. Begunci s Koroške, ki so dospeli semkaj, se bridko pritožujejo, da nimajo volilne pravice. Obrnili so se do vseh strank, da jim pomagajo.

— Manifestacija akademskih mladine. Ljubljanska akademska mladina vseh fakultet je včeraj popoldne priredila po ljubljanskih ulicah žalno manifestacijo. Korakala je mirno in dostojno pred vladno palačo in mestni magistrat, potoma zahtevajoč, naj prebivalstvo izobesi črne zastave v znak naše kapitulacije pred Italijo.

— Društvo slovenskih sodnikov v Ljubljani nam javlja, da vest o skupščini jugoslovenskih sodnikov v Beogradu ni točna, ker je bil sestanek pač nameravan za 7. novembra 1920 ter naslednje dni, da pa je bil na željo srpskih in hrvaških tovarišev odložen na poznejši čas, ter vsled ovir, nastalih v Beogradu. Vršil se bo menda v mesecu decembru.

— Ernest Klavžar. Iz Maribora poročajo: V sredo popoldne je tu nenadoma preminul 80letni taborjan Ernest Klavžar, deželnozborski uradnik v pokouju iz Gorice. Ko je svoječasno izhajal »Slovenski Narod« je bil v Mariboru pod Tomšičem, je šel g. Klavžar prvi dopisnik »Sl. Naroda« iz Gorice. — V sredo popoldne se je šetal s svojo hčerko, soprog poslanca Fona, pri ljudskem parku, kar ga je obšla nenadoma slabost in se je mrtev zgrudil. Pogreb se je vršil v petek ob veliki udeležbi zavednega občinstva. Pokoj njegovi duši!

— Izvoz mesa. Dočim je izvoz goveje živine izpod deset let stare v obče zabranjen, je dovoljeno izvažati goveje meso. Te možnosti se kupciški krogi tudi pri nas precej živahno poslužujejo. V Mariboru je ta izvoz posebno živahen. V Avstriji je ljudem, ki morejo plačati, zadnje čase dokaj mesa na razpolago. Prodaja se kot inozemsko po višji cen. Brezdvomno pa gre v denar pod tem naslovom tudi domače meso. Dočim gre preko carinarnice v Mariboru meso gladko preko granice, menda zato, ker so izvozničarji radi nemškutarji, je izvoz mesa preko ljubljanske carinarnice zadnje čase na ovire. Meso izvažajo domači obrtniki. Toda krivda ne leži pri carinarnici. Ovir se je začela po zaslugi tukajšnjega poklicanega urada, ki je bil proti carinjenju v Ljubljani, češ predpisi hočejo, da se meso carini v Borovnici. Ko je obveljalo njegovo pravno naziranje in so interesente postavili meso v Borovnici carinikom na pregled, je ondotna carinarnica izrekla, da ni pristojna. Mesarji so pa prišli v položaj, da niso mogli dalje z blagom. Počasi se bo začelo kazati, da zamud zaradi carinjenja vendar niso tako izključno krivi carinarji, kakor se je dopovedovalo. Glede železnice se sedaj čita take pojasnjevalne novice in pri izvozu mesa namerjamo zopet na druge »činitelje«. Sicer pa smo mnenja, da je naravnost zločin, da se danes izvažajo najboljša meso v Avstrijo in Italijo, dočim se nam tudi doma meso najslabše kakovosti ali pa ga sploh ni mogoče dobiti na trgu.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v tukajšnji evangelijski cerkvi na Osopevski cesti v nedeljo ob treh popoldnevih.

— Koroškim beguncem. Podpisano društvo vabi koroške begunce, da se zglase čimprej od 17. do 18. ure dnevno, izvenšči nedeljo, v društvu pisarni Kolodvorska ulica 3 (Gostilna Mikuz). — Savez jugoslovenskih dobrovoljcev za Slovenijo v Ljubljani.

— Sentjakobska napredna knjižnica. Vožarski pot 2. koncem Florjanske ulice, električno postajališče, izposoja vsak delavnik od pol 6. do pol 8. zvečer najlepše slovenske, srbohrvaške, češke, nemške, italijanske in francoske knjige. Kupujejo se knjige po najvišji ceni.

— Bogat plen. V zadnjem času se vozijo v raznih ekspresnih vlakih sami tihotapci, verižniki in prekupovalci tuje valute, zlasti pa kovane denarja. Tihotapci, pravcati mednarodna družba, so se s posebnim špekulativnim zanimanjem vrgli na iztihanjenje starih srebrnih goldinarjev, katere nosijo v Trst, kjer jih kupujejo po 5 lir za vsak komad. Pojavili so se v »Jugoslaviji« celo m-sarati, kje liča neki Partiz iz Trsta

goldinarje in krone. (To je veleizdaja!) Sročil okoli pol 8. se je na glavnem kolodvoru nudil potnikom zanimiv prizor. V dunajski ekspres proti Trstu je vstopila mlada, elegantna dama ter se vsedla zelo sumljivo. Skromno se je stisnila v kupe ter gledala nervozno, kdaj odide carinski pazniki, ki so izvrševali kontrolo. Trem carinskim paznikom pa je dama postala vendar le sumljiva ter so jo povabili na carinski urad. Tu so jo po vseh predpisih z vso obzirnostjo lepo preiskali ter našli pri njej lepo svoto goldinarjev, ki so tehtali 14 kg. Vsega skupaj je bilo 1150 goldinarjev, kar reprezentira vrednost okoli 13.000 K. Dama so za 14 kilogramov olajšali ter jo spravili v hladne zapore.

— Velik požar v Račjem. Maribor, 12. novembra. Sročil med 10. in 11. uro je izbruhnil v Račjem velik požar, ki je upepelil gospodarska poslopja posestnikom: Baumanu, Sernku in Berglesu. V nevarnosti je bila cela vas in tovarna. Po Mariboru se je raznesla danes vest, da je požar uničil tudi tovarne za špirit in kvas, vendar pa se ta vest ne potrjuje.

— Ronarski umor. Dne 31. oktobra med 10. in 12. uro je bila 62letna bajtarica in vdova Terezija Bonca v Bačni v svojem stanovanju oropana in umorjena. Storičec, ki je baje iz okolice, je umorjeni vrat do ušes prerazal ter odnesel bankovce za 4000 K, nekaj 10kronskih bankovcev ter nekaj srebrnega drobiža.

— Tihotapci odpejali vola. Dne 25. oktobra t. l. zvečer je bil posestnik Anton Ponikvarju v Brestu pri Igu iz hleva ukraden vol, vredem 16.000 K. Vol je brezast, zelo debel, ima levi rog odlomljen, proti levemu očesu na novo razračen. Tihotapci so ga pri Vrhniki ali v Borovnici odpejali čez demarkacijsko črto.

— Hiralnica v Komendi. Iz Komende nam pišejo: Pri nas imamo šusterščijansko navdahnjenega župnika. On je oskrbnik tukajšnje hiralnice, ki je ustanovljena za 8 tukajšnjih občin. K hiralnici spada posestvo in velik gozd, iz katerega je prodal župnik les v vrednosti 100.000 K za 10.000 K. Iz hiralnice so odpravili vse slabotneže, obdržali pa krepkejša, da delajo župniku in Mejaču. Glavnico v znesku 385.000 K so podpisali za vojno posojilo. Župnik je na račun hiralnice vpeljal med župniščem in hiralnico telefon. Za kaj ga rabi? Siromakom dajejo fižol za hrano, a na račun hiralnice se jemlje teletina, vpisana kot govedina, ki je pa hiralci ne dobe. Poverjenišstvo za socialno skrbstvo pozivamo, naj preišče vse te nerednosti in oškodovanje hiralnice in odstavi župnika kot oskrbnika. Gradivo se dobi pri posestnikih v Komendi in pri mesarju ter hiralcih.

— Številni vliomi tekem ene noči. Ljubljanski vliomci so postali zopet zelo agilni. Tekom ene noči od 11 na 12 t. m. je bilo izvršenih več vliomov. Okoli polnoči so vliomci razbili zaklenjeno stojnico branjevke F. Z. na Hrvatskem trgu. Bili pa so zelo presenečeni. Dobili so samo »peteluh jabolko«. — Jezni in ogorjeni nad neuspehom so se nato lotili stojnice branjevke N. Š. na Zaloški cesti. Tu je bil plen bogatejši. Dobili so veliko množico sladkorčkov, slaščic, kruha, sladkorja in čokolade. Dalje peresa in pisarni papir. Ker se bliža zima, so si prisvojili tudi veliko množico manufakturnega blaga. Škoda centu na 1552 K. — O storičih ni sledu. Druga vliomska tolpa je udrila v pisarniške prostore lesne tvrdke Majntrah na Cesti na Orenjsko železnico. Udenili so iz pisalne mize 687 K gotovine in plišasto, 3000 K vredno odejo. — Neznani človek je nadalje vliomil v sobo hišca A. Št. ter mu iz kovčega odnesel 270 srebrnih kron in 764 K papirnatega denarja.

— Umri je dne 12. t. m. g. Aleksi S m u c, pesnik in gostilničar v Malih Liplenih pri Turjaku. Bil je tudi dobro poznan v lovskih krogih.

Dr. Alfred Šerko:

Anton Podbevšek: Človek z bombami.

Soareja v Narodnem gledališču v Ljubljani dne 12. novembra 1920.

Zakon človeške družbe je tak, da se v kritičnih, abnormalnih časih, v časih splošne nezadovoljnosti, politične in ekonomske nesigurnosti rinejo od vsepovsod ekscentrične, abnormalne eksistence v ospredje, ki posedajo sicer v normalnih časih neopažene v literarnih kavarnah ali pa po različnih sanatorijih za živčne in duševne bolezni.

Ti psihopatični, neredko polblazni tipi človeške pasme dobe v svoji osebnosti adevkatnih časih vsled samozavestnega kričavega nastopa in vsled proklamacije paradoksnih, to se pravi na glavi stojičih idej in doktrin v vsakem slučaju neko število privržencev, ki vidijo v svojem voditelju mesijo nove dobe.

Tudi nam Slovincem se je zasvetila v dobi ponesrečenih plebiscitov in diplomatičnih porazov nova zvezda na literarnem nebu:

izumitelj godbe v valovih, mož s bombami.

Kot psihijatriji mi ta za slovensko javnost novi umetniški tip ni neznan. V vsakem večjem državnem ali privatnem sanatoriju se našli na poete, ki zlagajo Podbevškove »prerisane bivolje« na dlako podobne tirade, ki imponirajo sostanovalcem sanatorija v nič manjši meri kakor Podbevškova »himna o carju mavričnih kač« njegovim neinterniranim prijateljem.

Gospod Podbevšek in njegova »električna žoga« nista zame torej nikakršen novum, vsekakor je pa tudi zame, ki sem marsičesa viden in ki v polni meri upoštevam perversnost sedanjega časa, novum, da prirejajo taki umetniki svoje soareje v kraljevih narodnih gledališčih.

Kultura.

Vsled obolenosti g. Drvota se premijera Daliborja preloži na torek, 16. t. m. Za soboto, 13. t. m. kupljene vstopnice veljajo za torek 16. t. m.

Vsled tega se izpremeni repertoar:

Opera:

13. novembra, sobota, Hofmanove pripovedke. Red E.

14. novembra, nedelja, dramska predstava, Sen kresne noči. Izv. abnm.

15. novembra, ponedeljek, zaprto.

Drama:

13. novembra, sobota, Figaro se ženi. Red D.

14. novembra, sobota, zaprto.

15. novembra, ponedeljek, Pohujšanje v dolini šentflorjanski.

— Klavirski koncert Antona Trosta. Z ozirom na že objavljene novice o edinem koncertu slovenskega klavirskega virtuozu Antona Trosta, ki se vrši danes v veliki dvorani hotela »Union«, hočemo naglasiti, da je našega umetnika, ki je dokazno tehnično znanje in izborni muzikalni okus, inozemski tisk zelo simpatično uvaževal kot interpretata in pianista. Pri lanskem koncertu v Zagrebu je sprejela kritika Antona Trosta z navdušenimi priznanji. Pričakuje, da bodo tudi njegovi slovenski sorojaki hiteli danes v »Union« k njegovemu edinemu koncertu.

— Za dr. Jos. Čerina jubilejski koncert vlada splošno zanimanje, kar je dokaz, kako velike simpatije uživa kapelnik dr. Čerin med družbi, privatniki in svojimi mnogobrojnimi nekdanjimi učenci. Vstopnice se dobivajo v Dolencevi trafiki, Prešernova ulica. Koncert se vrši dne 18. novembra ob 20. uri v Unionski dvorani.

— Simfonični koncert muzike Dravske divizije v četrtek 18. t. m. dvorana »Union«. Pri tem koncertu se izvajajo pod vodstvom kapelnika dr. Čerina sledeče skladbe: 1. D. Jenko: »Kosovci«, uvertura. 2. Dr. A. Dvořák: »Simfonijska F dur«, op. 76. 3. R. Wagner: »Spev Renskih hroščev« iz muzikalne drame »Renski hrošč«. 4. B. Smetana: »Iz čeških logov in gajev«, simfonična slika. — Vstopnice v Dolencevi trafiki, Prešernova ulica.

— Razpored osiškem in novosadskimi gledališčem. Gledališča brez prepričanja menda ne morejo živeti; če ne strajkajo igralci, se pripravijo uprave med sabo. Tako je te dni uprava novosadskega pozorišča ostro protestirala pri ministrstvu prosvete, ker namerava osiško gledališče privediti v Subotici nekaj predstav, češ da spada Subotica pod novosadsko področje. Subotički »Nevenc« zavrača ta kuriozno in nekulturni protest, ker novosadska gledališka uprava dve leti vzlic opetovanim prošnjam Subotičanom ni priredila niti enega gostovanja v Subotico. Sedaj, ko se je Osijek usmilil Subotice, pa protestira Novi Sad! Subotičanom je čisto vseeno, katero gledališče priredi gostovanje, bodisi srbsko bodisi hrvaško, samo da dobi Subotica končno zopet dobre jugoslovanske dramske predstave. Ministrstvo prosvete ima pač pametnejšega in nujšega dela, kakor poravnati take in enake gledališke razpore.

— Podočeskim odrom. Dan za danem dobivam pisma od raznih odrov na deželi, ki prosijo za igre. V vsakem takem pismu berem, da se igra uprizori v dobrodelne in narodne namene, zato naj se nikar ne računa previseko taktične. Ti dobrodelni in narodni nameni človeku res že presedajo, posebno, če zasledujejo namene, ki jih društva označujejo na gledaliških lepkih. Prišli smo tako daleč, da imamo slovensko Talijo po deželi za vse kaj drugega, kar je. Ona naj bo dekla, ki služi vsemu, samo ne pravemu namenu, t. j. izobrazbi in kulturi; služi mora strankarstvu, politiki in kakor rečeno, v dobrodelne namene. Spominjam se gledališkega lepaka, ki je objavljaj, da se čisti dobček igre porabi za popravilo neke poti, drugi zopet za konjerejo, tretji za obnovo znamenja sredi polja t. d. To je navadna zloraba, ki bi morala biti od oblasti prepovedana. Gledališče naj služi edino izobrazbi, čisti dobčki pa naj se uporabijo za izpopolnitev tega, kar gledališče služi. Ali pa ne služi gledališču v prvi vrsti avtor? Kakor je znano, slovenski pisatelji niso milijonarji, živeti pa morajo ravnotako, kakor vsi drugi ljudje, namreč iz rok v usta, iz ust v želo; v tem oziru niso prav nič več, kot vsak navaden človek. Če se torej igra za pota, konjerejo, znamenja in bandera, naj se da nekaj tudi pisatelju. Dogodi se tudi, da društva, ki nimajo prav nobenega repertoarja, prosijo druga društva, ki slučajno kaj imajo. V tem oziru pa se dogajajo take malomarnosti, da jim ni para. Iz lastne izkušnje vem, da ni deset odstotkov društev, ki bi izposojene komade sploh vrnila, ampak jih zgube; in to vse za narodne in dobrodelne namene. Torej naj se spoštevane dela ter snisci za slo-

vensko gledališče, potem se bo dalo šele resno in uspešno delati. Spicar.

— Zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga izda Slovenska Matica v Ljubljani, se ravnokar tiska. Ves zemljevid bo 91 cm širok in 127 cm dolg ter izide na štirih listih, ki se lahko rabijo posamezno ali pa se dajo zlepit. Vsak od štirih delov stal po sedanjih stroških sodeč 20 kron, torej celoten zemljevid 80 kron brez nalepljenja. Nalepiti si

more dati zemljevid po želji vsak naročnik sam pri knjigovozu. Naročnino na zemljevid sprejema Matica takoj in sicer 80 kron (poština posebej) na račun enega izdoda. Če bodo stroški večji, kakor je težko pričakovati, bodo morali naročniki še primerno vsoto doplačati. Mnogo maticarjev je plačalo naročnino za zemljevid in nalepljenje že pred vojno. Ta plačila bo Matica vračunala.

Najnovejša poročila. Meje med Italijo in Jugoslavijo. Pogodba je bila podpisana ob 1. ponoči.

Rapallo, 13. novembra ob 2. ponoči. Kratka vsebina med Jugoslavijo in Italijo sklenjene pogodbe se glasi:

CL I. »Zeleč režim iskrenega prijateljstva in iskrene odnose za skupne koristi priznava Italija ustanovitve Jugoslavije, ki je plod dolgotrajne svetovne vojne. V členu I. pogodbe, ki so jo podpisali za Italijo ministrski predsednik Giolitti in ministri grof Sforza in Bonomi, za Jugoslavijo pa ministrski predsednik dr. Vesnić in ministri dr. Trumbić in Stojanović, so navedene meje med Jugoslavijo in Italijo. Meja teče od vrha Peč (kota 1511) do vrha Jalovca (kota 2643) preko kote 2272. Planine niže od Jalovca ob izviru Soče, od tu do Triglava (kota 2863), Triglav je naš do Mozga (?), preko Lene Spice, Lavševce in Kuka, od tu do vzhodnih obronkov Porezna in do zapadnih pobočij Blegoš (Jugoslaviji pripade Bevk (?), Leskova, Koprivnika, Zavodna, dalje zapadno od Hotedrišice (nam pripadejo Favorudol (?), Žri, Onale, Saleviče (?), in Hotavle. Od tu do Zelš (Jugoslaviji pripadejo Planina, Unez, Zelš in Rakel) do Čabranke in vzhodnih pobočij Bičke gore in Plege gore do Čabranke do Griža vzhodno od vr-

ha Trstenika; od tu vzhodno od Križa do meje pri Trstu in Reko (tu je brzolavka skoraj nečitljiva, navačimo torej samo to, kar smo lahko čitali). Člen 2. Zader je sestavni del Italije pod italijansko suvereniteto in sicer mesto, davčna občina Zader, Albanasi, Crna na Bokanjac, nadalje del občine Dikla do kote 66. Odnosaj Zadra se urede s posebno konvencijo. Sestavni del Italije ostanejo tudi otoki Cres, Lošinj, Krk in manjši otoki, ki se nahajajo v administrativnih mejah Istre, v kolikor je ta pripadla Italiji, nato otoka Lastva in Pelagruž. Vsi ostali otoki pripadejo Jugoslaviji. Člen 4. priznava svobodno nezavisno državo Reko, ki jo tvori corpus separatum v sedanjih mejah mesta in okraja Reke. Na to del bivšega ozemlja Istre ob črti Kastva na cesti Sv. Matila - Reka, prepuščajoč nam vso vožno pot severno od železnice, ki vodi preko Matula na znan. Meja teče od Matuli pri Preluki, prepuščajoč Italiji železniški kolodvor in Matule. Člen 5. 6., 7., 8. in 9. vsebuje določbe o razmejitvi, o gospodarskih in carinskih odnosih in o sklenjeni obrambni konvenciji v obrambo saintgermanskega in trianonskega mira.

Banket ob zaključku sporazuma.

Santa Margherita Ligure, 13. novembra ob 1.30. Na banketu obeh delegacij se je Giolitti zahvaljeval jugoslov. delegaciji za zaključni sporazum in izrazil prepričanje, da bo ta sporazum trajen in iskren in da bodo njegovi sadovi vidni na vseh poljih. Nato je nazdravil kralju Petru in regentu Aleksandru, ki sta udeležila narod Srbov, Hrvatov in Slo-

vencev. Dr. Vesnić se je zahvalil ter naprosil Giolittija, naj bo tolmáč naših čustev italijanskemu kralju. Dasi ravno vlada nezadovoljstvo s sporazumom, bodo naši sinovi in snovi naših sinov vendar imeli občutek pravičnosti in koristnosti danes sklenjenega sporazuma. Danes ponoči ob 1. uri med petkom in soboto je bila podpisana pogodba.

Sforza toči krokodilske solze?

— d Beograd, 12. novembra. »Politika« koroča iz S. Margherite z dne 10. t. m.: Italijanski zunanji minister grof Sforza je izjavil zvečer novinarjem, da je sporazum dosežen. Italija dobi na vzhodu za mejo Julijske alpe. Zader je rešen. Razumem bolelost onih Italijanov, je rekel Sforza, ki ostanejo nadalje v jugoslovanskem ozemlju, ter delim z njimi to bolelost. Toda ne

smemo pozabiti, da nam pusti sosednja Jugoslavija na našem ozemlju pol milijona svojih rojakov. Z Jugoslavijo moramo gojiti trajno prijateljstvo. Italija in država SHS sta se dvignili v S. Margheriti nad vse ter stvorili pogoje za neodvisnost in bodočnost, pri čemer sta sedaj drugi pot zmagali Avstro-Ogrsko.

Meja med Jugoslavijo in Avstrijo.

— d Maribor 12. novembra. Uradno se javlja: Člani medzavezniške razmejitvene komisije so določili na večerajšnji seji nastopno črto v odseku od Košenjaka do Sv. Lovrenca, ki bo tvorila v bodoče definitivno mejo med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Meja poteka čez greben Košenjaka na vrh k Sv. Urbanu, ki ga deli takole, da ostane cerkev še v Jugoslaviji. Odtod gre meja na greben proti Pernicam, nato po mlaškem jarku, ki deli to točko, kjer se

stekata Krumpaški in Bistriški potok. Potem sledi meja približno dva kilometra bistrškimu potoku in se obrne nato proti severu približno pol kilometra severno od cerkve Sv. Jerneja, na kar se nadaljuje v isti smeri do točke nekako 1 km južnozapadno od Sv. Lovrenca. Ta meja črta, ki so jo določili delegati veseles, se lahko še izpremeni, ako bi delegati dveh interesiranih držav sporazumno predložili komisiji to željo.

Sokolstvo.

— Tekma članov »Ljubljanske sokolske župe« se vrši v soboto, dne 13. in nedeljo, dne 14. t. m. v telovadnici »Narodnega doma« in sicer v soboto, ob 8. zvečer tekma posameznikov za župno prvenstvo na orodju in v prostih vajah. V nedeljo ob 8 uri dopoldne: a) Nadaljevanje tekme posameznikov za prvenstvo župe v prostih strokah, b) Tekme vrst v višjem, srednjem in nižjem oddelku. Ob polu 21. (pol devetih) bo v restavraciji »Narodnega doma« prijateljski sestanek, kjer se razglasi izid tekme. Vstopnine ni. Prijatelji Sokolstva dobro došli!

— Sokol I. opozarja ponovno na svojo veliko akademijo, ki se vrši danes teden, 20. t. m. v hotelu »Union«. Bratje, sestre, danes teden vsi v »Union«. Zdravo! (k)

— Sokolski zlet v Osijeku. Osijek, 12. novembra. Za Vidov in Petrov dan leta 1921. se pripravlja v Osijeku velik pokrajinski sokolski zlet, ki bo obličen za 7 žup, za ostale pa neobvezen.

Društvene vesti in prireditve.

— Slovensko strelsko društvo Ljubljana ima v soboto dne 13. t. m. ob 8 uri zvečer v gostilni g. Frana Kavčiča na Privozu svoj prijateljski sestanek, na katerem se vsi člani društva vabijo.

— Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. sekcija Ljubljana, opozarja svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 14. novembra t. l. ob 9. uri zjutraj v dvorani mestnega magistrata, in vabi k polni udeležbi vsled važnosti programa.

— »Gospodarski zvon«. Prihodnja seja »Gospodarskega zvona« se vrši v ponedeljek dne 15. novembra ob 18. uri v soseski x planca z dr. Jos. Oblaka

židov ustanovljene družbe, oznanjajo potem v Sloveniji urbi et orbi svojo »nacionalizacijo«, katere Slovenijo ravno toliko briga, kakor dvorni ceremonij egipčanskega kralja. Da se ta zakon na Hrvaškem ni zrušil takoj po preobratu, je ena največjih posledic na narodno - gospodarskem polju naše države. Z njim so odprta vrata tujemu kapitalu na Hrvaškem, kjer bi bilo to najmanje na mestu, ker ima ravno tam tujeski kapital najljubšo oporo v židovskem kapitalu. Upravni sveti na podlagi tega zakona v Zagrebu kreiranih druž, oziroma projektov onih, ki to šele pripravljajo, so nam najlepši dokaz naše trditve.

Slovenije ta vrsta nacionalizacije sicer direktno ne tangira, ker omejen zakon velja samo za Hrvaško in upamo, da naša vlada nikoli ne dovoli, da bi nas te družbe osredile brevi manu z novim pučem s tem, da se tudi pri nas proklamirajo kot narodne družbe, kar smo imeli priliko videti v pariseratih. Tudi v tem slučaju velja v podvojeni meri naši vladi caveat consules! Slovenija se je stoletja branila in ubranila židovskega kapitala, zato odklanjamo še nadalje te vrste hrvaških nacionalizacij, ki jih izvajajo predvsem podjetja one vrste, pri katerih v tujini nimamo pričakovati nikake kompenzacije. Poglejmo samo na zavarovalno polje. Jugoslovanske družbe se umikajo iz vseh pokrajin, ki so pripadle Italiji ali Avstriji. »Vzajemna zavarovalnica« je bila prisiljena predati svoje posle v Primorju in v Avstriji, zagrebška »Croatia« prodaja istotako v Trstu: podobna usoda jih čaka na Koroškem. Kjerkoli smo bili politično, trpimo tudi gospodarsko. Pri nas je sistem obraten. Tuji kapital se čuva de fakto v enakih meri z domačim. Italijanski, odnosno nemški kapitalisti osnujejo brez koncesije s pomočjo »jugoslovanskih židov« v Zagrebu »novoc« zavarovalnico z internacionalnim ali čisto slovenskim imenom in naša država je osrečena in obdarjena z jednim novim »narodno - usigurajočim društvom«.

Nacionalizacija je izvedena s tem, da se v upravni svet izvoli par »nacionaliziranih židov«. Pripravlja se baje zopet nov, podoben puč. Neka italijanska družba pripravlja fuzijo z neko ogrsko družbo - koncesije nima ne ena ne druga. Po fuziji se se izvede nacionalizacija v Zagrebu s pomočjo Gesellschaftsfreundov, nakar se napravi fuzija še s par drugimi tujeskimimi družbami. Na ta način postanejo vse te družbe čez noč na Hrvaškem »narodna, domača podjetja«. Ko se to zgodi, začela bodo delovati tudi v Sloveniji, ker, če so nacionalizirana na Hrvaškem, jim centralna vlada po njihovem mnenju pač ne more odreči koncesije tudi za Slovenijo.

Opozarjamo naše merodajne faktorje na ta dejstva. Če bo že Hrvaška vsled nesrečnega zakona (vsaj zaenkrat gotovo nesrečnega) čez noč poplavljen s tujim, po večini židovskim kapitalom, čuvajmo vsaj našo Slovenijo!

Gospodarske vesti.

— g Ljubljanski trg. Tržno življenje je zelo reducirano. V splošnem vlada že več tednov stalnost cen. Mesnemu trgu se zelo pozna odpad Koroške. Preobilica blaga bo zelo ugodno vplivala na cene. Teletjega mesa je sedaj nekaj več in se krije z vsakdanjo potrebo. Cena je 20 in 22 kron. Goveje meso je od 17 do 24 kron in bo ostalo tudi nadalje na tej stopnji. Slanina in svinjsko meso ne gre posebno živahno. Perutnine prihaja na trg dovolj, posebno purani in gosji. Jajca so izvanredno redka, ker se izvozijo. Današnje cene zelenjavi za 1 kg so sledeče: solata endivija 8 K, zeljate glave 1 K 20 v, koleraba, nadzemljica K 1,40, koleraba, podzemljica, K 1,20, ohrovt K 2,40, špinat K 5, paradižniki 20 K, fižol, ribničar, 6 K, fižol prepelčar, 9 K, peteršilj 5 K, zelena 4 K, vrtno korenje 2 K, poljoko korenje K 120, čebula 4 K, česen 26 K, rdeča pesa K 2,80, sladka repa 70 do 80 v, motovilce 4 K, kisa repa 2 K, kisa zelje 3 K. Glede kruha se stranke še vedno pritožujejo radi nestalnosti teže posameznih komadov in kvalitete moke, vzlic stalni ceni.

— g Zadruga rokodelskih obrti v Škofji Loki naznanja, da se vrši pomočniška preizkušnja v nedeljo, 21. t. m. ob 10. dopoldne. Interenti naj se prijavijo najkasneje do 18. novembra t. l. pri predsedniku preizkuševalne komisije g. Ivanu Kavčiču, kleparju o Škofjiloki, kjer dobe navodila. Na poznejše prijave se ne bo oziralo.

— g Razpis službe. Pri »Državni posredovalnici za delo« je razpisano mesto moške pisarniške moči z letno plačo 1200 dinarjev in dnevnici, kakor za nenukane državne nastavitelje. Prošnje je vlagati do 25. t. m. Pogoj najmanj 4 razredi srednje šole ali pa meščanska in trgovska šola. Prosilci s pisarniško prakso imajo prednost.

— g Državna posredovalnica za delo. Delo iščejo: pisarniške moči, kovači, stavbeni in strojni ključavničarji, krojači, šivilje, peki, minarji, mesarji, mehaniki, natakariji, natakarike, dminarji, dminarice, mizarji, sluge, vrtnarji, služkinje, kuharice, postrežnice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: hlapci, poljski delavci in dekle, pohištveni mizarji, mizarji za mešano delo, zidarji, tesarji, usnarji, tkalci, knjigovodje, korespondenti, drvarji, vzgojiteljice, kuharice, služkinje, sobarice, likarice, perice, šivilje, vajenci, vajenke i t. d.

— g Sladkorna pesa. Letošnji pridelek sladkorne pese v Jugoslaviji je bil ugoden in kar je najvažnejše, je prevoz sladkorne pese že izvršen. Železnice so vso sladkorno pesa že dostavile turskemu sladkorju.

vsled česar produkcija sladkorja ne bo trpela, kakor se je to zgodilo preteklo leto. — g Nove pristojbine za izvoz lesa. Za izvoz lesa iz Češkoslovaške so postavljene nove pristojbine: za krojni les iz Češke, Moravske in Slezije 700 Kč za 10.000 kg, iz Slovaške 600 Kč, za les za kurjavo 5% zaračunane cene, oziroma najmanjše eksportne cene ne 2600 Kč za mehak in 2800 Kč za trd les. Loko češkosl. postaja so določene cene na primer za Italijo: krojni les 260 ozi. 240 lir, za Nemčijo okrogli les 300, plavni les 350, krojni les 550 marke. Pristojbine 700 oziroma 650 Kč velja za vagon in od daljših dobikov še 75%. Na Ogrsko se pošilja les po 550 Kč proti kompenzacijam, brez teh po 600 Kč.

— g Carinsko skladišče za zbiranje blaga. Ravnateljstvo drž. želez. v Zagrebu je vzelo v najem skladišče, ki je združeno s postalo. Služilo bo kot carinsko skladišče za zbiranje blaga, prihajajočega za loko Zagreb d. k. Zbiralne pošiljave se imajo nasloviti na »Skladiščno i odpremiščno d. d. Zagreb SIOD.« Ta naredba stopi v veljavo dne 30. t. m.

— g Za monopol in proti monopolu na premog. »Stráž čsl. soc.« se zavzema za državni monopol na premog, ki ga označa za predhodnika socializacije. Proti monopolu pa delujejo interesi faktično obstoječega privatnokatipitalističnega monopola z vsemi sredstvi. Monopol je po večini v nemških rokah. Torej bi bilo toliko hujske, ako se dajo Čehi pridobiti za boj v korist privatnega monopola in da se da celo država, ki je sicer interesirana na visokih cenah vsled davka na premog, slepti po kalkulacijah podjetnikov in zavajati k odobrenju visokih premogovnih cen.

— g Cena sladkorja iz domačih tovarn. Ministrstvo prehrane in obnove je začelo izdajati raznim korporacijam in ustanovam kupone za nabavo sladkorja v državnih tovarnah. Cena je 14 dinarjev za kilogram: 12 dinarjev ostane tovarni, dva dinarja kot monopola taksa pripadeta državi.

— g Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani je z ozirom na novo uredbo zavarovalnja delavcev zoper nezgode (glej Uradni list z dne 14. oktobra 1920, št. 118) določila rok za predložitev preračunov zavarovalnega prispevka za I. polletje 1920 na čas od 1. novembra do vključno 14. novembra 1920. Tiskovine za preračun se gg. podjetnikom vpošljejo tekom prihodnjih dni. Preračuni se morajo vrniti točno izpolnjeni najpozneje do 14. novembra 1920 ter v istem roku vplačati zavarovalni prispevek. Ako zavarovalni prispevek ne bo vplačan do 14. novembra 1920, se bodo računale od 15. novembra 1920 naprej 50dstotne zamudne obresti.

— g Naš izvoz v avgustu je dosegel izvoz vsoto 65.831.222 dinarjev.

— g Otvoritve proge Boljeve-Bajtajnice, katero je zgradila avstrijska vojna uprava v času vojne, pa je stala sedaj neporabljena, se otvori po sklepu železniškega ravnateljstva v Beogradu, v kratkem. Zvezo bo imela tudi z Zabrežjem.

Borba.

— Zagreb, 12. novembra. Devize so splošno odnehale. Pladilo Praga je ostalo neizpremenjeno. Za zlato je bila istotako slaba tendenca. Od delnic so pridobile Jadranske in Zemaljske banke.

— d Zagreb, 12. novembra. Devize: Berlin 184-185, Italija 517-520, London -520, Newyork 148-152, Pariz -900, Praga 164-165,50, Svica 2000-0, Dunaj -29. Valute: Dolarji 145,50-146, avstrijske krome 0-32, rublji 95-98, 20 krom v zlatu 480-490, francoski franki 910 do 935, napoleonor 475-480, nemške marke 186-188, romunski lei 220-233, italijanske lire -525, angleški funti -510, češkoslovaške krome 162-165, sovetske -550.

Carib, 12. novembra. Devize: Beu lin 755, Holandija 195, Newyork 255,50, London 22,07, 37,45, Milan 22,45, Bruselj 39,78, Kodanj 85, Stockholm 122,25, Kristijanija 86, Madrid 80, Buenos Aires 227,50, Praga 6,70, Varšava 1,60, Budimpešta 1,20, Bukarešta 9,30, Dunaj 1,75, avstrijske krome 1,15.

Beograd, 13. novembra. Devize: Pariz 218-220, Dunaj 7,20-0, Praga 0,41, Rim, Milan 126,50-127, Bolun 352 in pol do 357, Zeneva 385-0, Berlin 44,50-45. Valute: 20 dinarjev v zlatu 22,80-0, dolarji 36,40-37, lei 38,50 do 39,50, lei 0-46,25, marke 45,25-46.

Poizvedbe.

— Dotični gospod, ki je v petek od 16.-18. ure v kavarni »Evropic« zamenjal dolgo črno suknjo z vrtim moim nogramom »S. D.« naj prinese isto v kavarni nazaj. Gospod je dobro znal.

— Pozor potovalci! Z vlakom sem se peljal v ponedeljek, dne 8. t. m. iz Škofje Loke v Ljubljano in mi je grodo padel iz suknje levi čevlji iz rjavčega finega usnja. Ujdujmo prošim poštenega najditelja naj mi pošlje proti 200 K nagrado. Sem ubogi delavec. Najditelju en sam čevlji ne koristi, kakor tudi meni ne eden. Moj naslov je: Anton Valentincič, Loke 108, Trbovlje L.

— Igubila je revna učenka svoto K 100 in sicer bankovec za 80 K in 20 kron na poti iz Komenškega do Prebrenove ulice. Pošteni najditelji naj odda v upravnistvo »Slov. Narod«. Minka Lipovec, Ljubljana, Prebren. vi. 20.

— Igubila se je rjav nizki čevlji od Krakovskega nasipa do Prisojne ulice. Ker za najditelja nima nobenega pomena se prosi oddati v znan. Sl. Narod.

Dopisi.

Kako je v Topolščici. K tej nočici v našem listu z dne 4. t. m. nam piše prijatelj s Topolščice kot večkratni očividci; zato mi boste dovolili, da dodam Vaši nočici nekoliko korektur, za kar me je prosilo tudi več pacientov, ki so bili letos v Topolščici. Res je, da se perilo merjava je na 4-5 tednov in da je hrana ponavadi slaba in skrajno enolična. Ni pa prav, če bi Vaš dopisnik zvalil krivdo na zdravnik dr. Hausa, ki je izvršen znanstvenik na polju tuberkuloze, tih. tuberkuloz mož in se za svoje paciente briga, kolikor le more. Tudi ni v prvi vrsti zadeva zdravnik, brigati se še posebej za perilo, snazhenje sob itd. Za to je v Topolščici več drugih državnih organov upravne značaja. V upravni pisarni se pacienti tudi sprejemajo. Glavni vzrok obstojnosti nedostatkov pa je, da država, dasi je Topolščica stane velikanske stroške, žrtvuje za to zdravilišče še premalo. Perilo se zato tako redko menja, ker ga imajo premalo. Saj cel dan perejo, dan za dnem, vendar vidis služkinje, ki iz bolniških sob odnašajo umazano posteljno perilo. A kaj, če ga je sploh premalo. Poleti, ko je bilo do 170 pacientov (računano je menda kvečjemu na 120), včasih še zadosti vilic, nožev in žlic niso imeli. Uslužbeni organi, počeni od ohranilnega zdravstva, store vse, kar morejo. Jasnno je, da en zdravnik niti fizično ne more vsak dan pregledati vseh pacientov, ki so raztreseni v okrožju vsaj četrte ure po raznih vilah in lopah. Pacientje, ki so težje bolni, obiskuje dr. Haus, vsekakor dan, celo po 2-3krat na dan enega in istega. Pa večina pacientov tudi ni te vrste, da bi jih moral zdravnik sprijeti pregledavati. Bolnihi so na pijučih in utrjeval. Treba je le kontrole od časa do časa; glavna stvar je mir, dober zrak in dobra hrana. Prvo dvoje bi se bilo: no, hrana, ta gotovo ni za tak sanatorij, dasi državo ogromno stane, zlasti ker ima mnogo pacientov znižano takso ali so tam celo čisto brezplačno! V prvi vrsti bi bilo treba dobrih kuharic, ki znajo iz tega, kar imajo na razpolago in kar ponavadi ni slabo, tudi kaj postenega skuhati. Sedanje kuhinjske osebe je daleko premošče, čeprav se mu ne sme odrekati vse marljivosti. Ni nemara tako, da bi ravno razvejani pacienti te hrane za del časa ne predašali, tudi mogla prav preprostim pacientom gre tako. So seveda tudi srčni ljudje, ki z isto vneto jedo vse, dobro ali slabo. Pa taki želodci so izjema. In ravno tuberkuloza zahteva okusne hrane, če naj se ji pride v okoli; pacient mora odbrzati vse, kar je jedi in se rediti. Država ravno sedaj zida zimsko obdelnico v Topolščici, da je s steklom zapazeno dvorano za ležanje na solcu pozimi, postavlja celo vrsto peči itd. To so velikanski stroški. A vseeno bi morala država žrtvovati še več, da se odpravijo preje navedeni nedostaki, ki grdo bolnikom takorekto naravnost pod kožo in so v prvi vrsti vzrok da se večina ljudi v Topolščici ne počuti posebno dobro in da tudi niso zdravilni vsihi takti, kakor bi sicer vsekakor bili. Naravnost sivar uprave bi pa bila, skrbeti za več miru. Ni ravno prijetno, če lahko bolan

mlad dijak, ki mu je dolgčas, v neposredni bližini drugih pacientov celo dopolne ali popolne trdovratno ponavlja svoje prve poskuse na goslih ali tamburici, če gotovi pacienti, ki niso občutljivi, lupotajo z vrati in se pridruže v živahnem razgovoru in smehu v svojo sobo, ki je ločena le po zaklenjenih vratih od sobe, kjer leži slučajno težko bolan človek, ki krvavo potrebuje miru. V teh ozirih bi moralo nastopiti z vso energijo zdraviliško upraviteljstvo. Tudi naj bi država dala nekaj denarja za razvedrilo. V Topolščici imajo par naših dnevnikov, drugega čitva ni. V takozvano kavarno naj bi se postavil pianino, ker pacienti so možnost od izvajanja glasbe in družabnosti ob glasbi močno pogrešali. Tisti lokal je oddaljen od bolniških sob. Tudi biliari so tam, a menda ni krogeli. Topolščica je ob solnem vremenu krasen kraj v idilični dolinici med gorami, ki so od vzhodja precej visoko zaraščene s temnim gozdom. A kaj pomeni deževno vreme v takem kraju, ve vsakdo, ki je kje na Gorenjskem imel deževno letovišča. Temni oblaki se dan na dan vlačijo skoro nad hišno streho, dež curja, vlaga in mrzaz prilazeta do zadnjega kotička. Tako je bilo letos v Topolščici skoro celo poletje in vzbogi bolniki, vkolikor jih ni moralo biti v postelji, so obupavali v brezdelju in pomankanju prostora za kako zabavno družabnost. Sploh ta kraj — v tem so si vsi zdravniki edini — ni sposoben za take vrste sanatorij, ker je prevelika; vsa dolinica je, ker je obdana od hribov in gozdov, zelo močvirna. Najhuši pa so temni večeri. Za električno svetlo imajo premajhno vodno silo in zato brle žarnice, kakor kosek žrjavice, da se niti čitati ne da. Čb njih in je komaj izpoznavati obraze ljudi. Zalahog je država zamudila priliko, ko je bil napredaj nižje ležoč mlin za prav zmerno ceno. Tam bi bili dobili zadostne vodne sile za luč in za Röntgenov aparat. Sploh je pa država Topolščico dobila skoro zastopni, t. j. za 400.000 kron, dasi je v opravilo, z 9 zidanimi hišami in pripadajočimi gozdovi danes gotovo vredna 40 milijonov. Zato lahko žrtvuje zdaj mnogo za adaptacije. Upam, da s temi stvarmi vrticami, pisanimi v dobrem namenu, nisem nikogar »napadel«. Pač pa se je to — po mojem prepričanju neupravičeno — zgodilo z Vaso notico, ki vsaj deloma generalizira in to najbrže v napačni smeri, konkretni slučaj ene pacientinje. V ta slučaj se ne spuščam, ker mi ni znan. Stvar bodo prizadeti pač že sami poimenovali na pristojnem mestu. Ker se v Vaši nočici omenja tudi, da je zdravnik govoril »seveda v nemškem jeziku«, se mi zdi potrebno povdariti, da g. Haus rad govori slovensko in je hvaležen, če ima priliko za to. V mladih letih se je šolal v Novem mestu, a kasneje je prišel proč iz ožje domovine in zato mu naš jezik danes pač ne teče več tako gladko, kakor bi sam rad.

Raznoterosti.

* Najnovejša ženska moda. Londonške dame so sprejele z velikim veseljem pariško modno novost visokih in zaprtih ovratnikov. Ta moda ugaja posebno damam, ki niso več mlade, in onim, ki nimajo lepega vratu, kajti de-

kolte ne trpi nikakega kompromisa. Tako imajo tudi dame srujke visoke ovratnike, navadno iz krzna. Samo večerne toalete imajo še dosti znaten dekolte.

* Eksplozija v rudniku. V premo-govniku Tangnam v provinci Čili se je dogodila strašna eksplozija. 400 kitaj-skih kulijev je mrtvih. Dosedaj so jih izkopalni 119. Nesrečo je zakrivila ne-previdnost osebe, ki je kadila v kre-mogovniku.

* Madžarski šot Fraknoi proti povr-nitvi Karla Habsburškega. Prav odločno se je postavil proti povrnitvi Karla Habsburškega na madžarski prestol škof dr. Viljem Fraknoi, ki je izjavil: Izrekam svoje prepričanje, da so Habsburgi definitivno zaključili svoje zgodovinsko delo v naši domovini, da oni ne morejo več podpirati velikih interesov našega naroda in ako bi se vrnil na prestol, bi onemogočil za vse-le vstajenje naše domovine. Sedaj ko je Habsburška rodbina izgubila svoja pose-stva, svoje gospodarstvo in svoj prestiž, ko so se je otrešili vsi njeni narodi, ko nobe-na izmed dinastij na svetu ne kaže nikake simpatije za Habsburge, smatram za čin Previdnosti dejstvo, da se je kralj Madžar-ske, izbegnivši simbolični usodi Ludovika II., (ki je umrl po porazu pri Mohaču), odpovedal prostovoljno izvrševanju svoje kraljevske oblasti ter je pobežnil v tujino. Gotovo je, da ni on dokončal poraza mo-narhije, gotovo pa je tudi, da ni imel po-trebnih sposobnosti, da bi bil preprečil ka-tastrofo. Lahkota, s katero so poglavarji revolucije tostran in ono stran Litve pro-glasili republiko, je značilna in kaže, da so si narodi težili to rešitev, da se tako na najlažji način otresejo Habsburške di-nastije. Nemogoče je uspostaviti prestiž, ki je izginil od Habsburgov in od kralja Karla.

* Teden za lov na podgane je razpi-sal guverner v Topeki, kakor poročajo iz Washingtona. V svoji objavi pravi, da je neobhodno potreben boj proti podganam zlasti glede zdravja in obvarovanja žive-ža, kajti podgane uničijo v Kansasu na leto živli za 30 milijonov dolarjev.

* Zaplenjena letala za zračno slu-žbo Monakovo-Dunaj. Zavezniška ko-misija na Dunaju je zaplenila tri nem-ška letala, določena za zračno službo med Monakovem in Dunajem. Komisija je na razna vprašanja odgovorila, da mora imeti po mirovni pogodbi vsako letalo v Avstriji posebno dovoljenje od zavezniške komisije, ti aparati pa niso bili doslej prijavljeni.

* Ponorejanje bankovcev v Berli-nu. Berlinska policija je prijela 18 oseb, ki so se bavili s ponorejanjem banko-vcv raznih držav. Posebno dobro so bi-le ponorejene angleške novčanice. Bilo jih je v vrednosti 8 milijonov šter-lingov.

* Gladilnice v Temešvaru pogorale. Iz Temešvara poročajo, da je tamšnje gladilnice v noči od sobote na nedeljo pogorelo do tal.

* Priznanje morganatičnega zakna pokojnega grškega kralja. Iz Aten poročajo, da je grška vlada s posebnim zakonom priznala morganatični zakon pokojnega grškega kralja z gospe Manes. Na ta način

bo ta podedovala privatno premoženje po-kojnega grškega kralja.

* Velik požar. Iz Ihlave poročajo, da je pred par dnevi v mestu Trišu izbruhnil velik požar, ki je povzročil ogromno sko-do. Nad 70 hiš v židovskem mestnem de-lu in dve tvojnici ste pogoreli do tal.

* Pijanecvanje v Rusiji. Rusija je po-rabila 1. 1909 po urad. podatkih 84 ml. ve-dar vodke. Tako je prišlo na enega prebi-valca pol vedra vodke. Ta vodka je dala državi na leto 70 milijonov rubljev. Zastru-pilo se je z alkoholom to leto 3000 oseb, utonilo jih je v pijanosti 9000, ponesrečilo 17.000, obesilo se 1359, sploh je poginilo vsled alkohola 35.000 oseb. 80% izmed teh je pripadlo proletarijatu.

* Tudi lubezen bo obdačena. Na Francoskem bodo obdačili pisma »poste re-stante«, Českoslovaška hoče slediti frn-coskemu vzorcu.

* Leto 1924 bo nerodovito leto. Dobil se je angleški profesor, ki napoveduje, da bo 1. 1924 skrajno nerodovito. Ta profe-sor, ki se piše Veberigde, pravi, da se vračajo nerodovita leta po 15 ali 16 letih. Vzroke za to išče v vremenskih razme-rah.

* V filmovi tovarni v Berlinu je pred kratkim izbruhnil požar, ki je uničil 400 km filmov.

* Ogromne tatvine na morju. V New-yorku so bili aretirani trije mornarji z ladje »Belgica«, nakar se je prišlo na sled veliki tatinski družbi, ki je izvrševala tat-vine na ladjah družstva »The International Mercantile Marine«. Tatvine letos na teh ladjah znašajo okoli 10 milijonov dolarjev. Oni trije mornarji so bili aretirani baš, ko so hoteli prodati 8000 m platna.

* Življenje v Carigradu. Po vojni se je razvilo v Carigradu jako pisano življe-nje. Prava kinematografska slika. Na ulici se vidi polje domačih prebivalcev Indij-ci, Arabci, Perzijski elegantni oficirji fran-coski, angl., italij., grški, ruski amer., r.m., umazani in raztrgani vojaki iz Anatolije, postreščeki, ki nosijo težke priljage, proda-jalci vode, tapetov in najrazličnejših dru-gih stvari, angleški stražniki, Armenci, Kurdi, mornarji raznih narodov, parimira-ne evropske dame, male turške žene, be-gunci iz Kavkaza, židje iz Odese, Tartari, Mongoli, itd. Med to pestro množico brzi-jo avtomobili in kamijoni, nesreč ne manj-ka noben dan, računa se, da je poveljenih na teden 160 oseb in vsak dan najmanj dve osehi do smrti. Slišijo se jeziki iz vseh kraljev sveta. V Carigradu je posebno mnogo ruskih beguncev. Carigrad je danes najdražje mesto na svetu. Pred vojno je bil Carigrad mesto, ki je slovelo po svojih niz. cenah. Vzrok draginje iščejo v medn. okupaciji, ki je privlekla v mesto števil-ne oficirje in vojake, ki so plačani v bo-gatih valutah. Najbolj pa so povišali dra-ginjo ruski begunci, ki so prišli polni zlata in dragocenosti ter so vse preplačali. Do-mačini pravijo da je sedaj v Carigradu pre-več gospodarjev in kjer je tako, tam se ne živi dobro.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za: Ciril - Metodovo družbo: telovadno društvo Sokol Tivat-Lastra K 3694.-,

zbirko nekaterih društvenih članov in Ivanku Smolnik v Ljubljani »Narodna Tiskarna« K 50.-, procente od najdene svote (K 300). Skupno K 3744.-.

Jugoslovensko Matice: Obitelj Ro-sina Pudob K 60.-, mesto venca na krsto g. Josipine Bydlo. Srčna hvala!

Upravitelj našega lista so po-slali za:

Jugoslovensko Matice: gg. kan-celisti Grom, Novljan, Mrvar, Mohor-čič, Koščak, neimenovan in ofic. Zu-pandčič, Režek, skupno K 100.-, mesto venca na krsto g. Vinko Knafelca in podčastniki Drav. art. puka, tu, zbirko K 110.- z motivacijo: »Mnogo ste nam vzeli, ko vzeli ste Korosko — a enega nam ne vzamete nikdar, to so naše mi-sli, da vzeli go niste za vsikdar.« Skupno K 210.-.

Ciril - Metodovo družbo: Češka družba zbrala ob zaključku proslave 25. oktobra v hotelu »Union« K 450.-. Srčna hvala!

Pristopajte k „Jugo-slovenski Matici!“

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeh.

Poslano.*

Kozel junak! na dan z imenom! Individij obrekovalec in lažnivec, ki je mene zaplotno brez vsakega uspeha naznanil finančnemu ravnatelj-stvu, se pozivlja, da pusti v bodoče mojo osebo popolnoma v miru, sicer si pogledava v obraz! Torej, za-plotnik, kozel junak, na dan z ime-nom!

Josip Ivanc.

* Za vsebino tega spisa je uredni-štvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Zagatenje: London Hospital po-roča, da uporabljajo grenčico »Franz - Josef« pogosto pa vselej s polno zadovoljivim uspehom.

Dober dan! in nikakih bolečin ne bodete imeli, če uporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnati ali 2 specialne steklenice Elsa fluida 42.— K. 6 skatljice Elsa-kroglice 18.— K. Ideal vseh sredstev za nego-vanje lepote so Fellerjeva obrazna po-mada močnejše vrste 15.— K. Fellerje-vo pravo medicinsko Hilično mlečno milo z znamko »Elsa« 19.— K. Feller-jeva Tannokina pomada za rast las, ve-liko lonček 15.— K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke Evgen V. Feller v Donji Stubici, Elsatrg št. 258 na Hrvat-skem so vseskozi zanesljivi in priporo-čljivi.

Dve kompletni postelji In nočni oma-rid ter pred-sobna stena se odda. Križevniška ulica 8. 8535

Vagon krovne strešne le-penke se proda. Naslov pove upraviteljstvo Slov. Naroda. 8534

Krojač
M. Caserman
Martinova cesta št. 9
za vsjodno priporočila za izdelovanje oblik po najnovejšem kroju. Zmerne cene. 8486

Prodaj 5 vag. suhih bukovih drv
franko vagon nakladalna postaja ali franko vagon Ljubljana po nizki ceni. Naslov pove upraviteljstvo Slovenskega Naroda. 8501

Pozor!
Hiša s tremi poslopi, s konjskim in avtomobilnim hlevom, velikim dvoriščem, v sredi mesta Maribora se takoj po ugodni ceni prodaja. Stanovanje in lokal za trgovino takoj na razpolago. Več pove Anton Spaninger, Maribor, Jurčičeva ulica 11. 8495

Zenitna ponudba!
Trgovsko naobrazčen, soliden, 32 let star gospod z nekaj prihrankov želi v svojo Gmpejsko ženitbo znanja z ne-povečljivo gospodsko ali vdovo primer-no staro, katera bi imela že vpeljano bogatstvo, gostilno, večje posestvo ali tako drugo obrt. Dopisi s sliko katera se takoj po vpogledu vrne vpslati pod »Zelo soliden« na Anončni in Informaci- zaved Druge Besednjak, Ljubljana, Cankar-jevo nabrežje 5. 8502

Stekla za ure
vseh velikosti po znižanih cenah ima v zalogi
Alojzij Pauschin
vzroci: s steklen in porcelanem, Ljubljana.

Mal biljard se kupi.
Ponudbe pod »Biljard 8527« na uprav-ništvo Slov. Naroda. 8527

Predivo in lanišče
kuvine po najvišji ceni vsako množino od vsake porcije trvdka Mihael Omanon, Vidna gora

Na prodaj
jepa salonska oprava, preproga za je-dilnico, ure, Valvasor, slike, stroj za re-jevanje slanine, črn dolg damski suk-njen ovratnik, stroj za elektriziranje in srebrna damska ura. Resljeva c. 12. 1. naslednje leto od pol 3. do pol 5. teden dni. 8517

Zoltan Udvardy,
Trst, Valdirivo 8.
Bogata zaloga manufakturnega blaga po zmernih cenah. Trgovina na debelo. 8524

Pozor!
Kam pa jutri na Martinovo? V gostilno »Pod drčo« kjer se dobijo domače ko-line in pečene gje. Vabim tudi slavno občinstvo vsako soboto in nedeljo na dobre domače kolone in pristna vina Ivnka Vidmar, gostilničarica »Pod drčo«, Bradecstega vas 48.

V najem, ali kupi se za takoj žaga!
nahajajoča se v bližini postaj-z veliko okolico gozdov, (hrastov, bukov les), se išče v najem, ali se tudi kupi, cenjene ponudbe z navedbo gonilne moči (voda ali loku-mobil), je poslali pod šifro »HERMES« na Anončni ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 8523

Pavel Fajdiga,
trgovci s pohištvo in poselnik
Jelislava Fajdiga roj. Sirovica
poročena 6. novembra 1920.
Ljubljana Sopotar

Krznar, poslovedja z dobro plačo se išče za takoj. Naslov pove upraviteljstvo Slov. Naroda. 8528

Proda se 10 m³ suhih smrekovih desk 3/4 colerik, 3 m dolgih. P. Banda & drug. Karlovska cesta 8. 8513

Vsestransko izvežbana ma-serka
C. Restren, se je nastanila v Zupniški ulici št. 2. (poleg cerkve Sv. Petra v Ljubljani, in se priporoča slav. občinstvu. 851

Mlad človek, 20 let, govori perš. slovensko, angleško in nemško, in ki tudi govori franc. hrvaško in italjanško, išče primerne službe. Ponudbe pod »Banka 8511« na upraviteljstvo Slo-venskega Naroda. 8511

Kupim majhno posestvo, ležeče približno v trkotniku Celje — Zidani Most — Sevnica. Po-nudbe pod »Priazen kraj 8508« na upravo Slov. Naroda. 8508

Trgovski pomočnik, manji turisti, kateri je služil pri večji trdki v zase-dnem ozemlju, išče službe. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8532

Zamenjam posestvo s hišo v Ljubljani eventualno tudi prodam. Naslov daje upraviteljstvo Slovenskega Naroda. 8520

Kontoiristično večje knjigovodstva, stenografija in po možnosti spedi-je, išče Poslovalnica Standard Oil Comp. of New York, Ljubljana, Nausta ul. št. 11. 8533

Črni velurini klobukovi odda 6 ta-catov klobučar
Rossman, Looben. 851

„DOM“
d. d. za drvene gradnje,
Zagreb, Zrinjevac 17.
kupiye svaku količinu dugačkog, okruglog jelovog i smrekovog drya duljinama od 10—18 me-tara i od 25 cm srednje debljine gore. Kupuje i tisovo okruglo drvo 4. 5 i 6 m dugačko.

Učenko sprejme šivilja.
Istotam se proda ceno nova temnoze-lena svilena obleka. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 8506

Dobro okramljena oprava za specer-ti-še trgovine
se radi opustive trgo-vine proda. Pojasnila daje Andrej Sitar, Domžale. Oprava se ogleda istotam. 8401

Vinski transportni in hranihi sodi, takoj rabni, se prodajo po zelo ugodni ceni. Ogledajo se pri trdki Gregorc & Votič, Ljubljana. 8411

Kožuh nov, lep, dolg, z jako lepimi kožuhovino, se ceno proda. Naslov pove upraviteljstvo lov. Naroda. 8519

Trvdka North. Zanier & sin Sv. Pa-vel pri Preboda sprejme poslovedjo za trgovino z mešanim blagom. Re-lektira se le na starejšo, popolno iz-urjeno samostojno moč z dobrimi pri-počili. 8473

Kočila-kupe (broom) skraj-popolnoma nov, konj. ka prsna oprava z niklajstom okovjem in konjska prsna oprava z medenim okovjem, popolno-nova, se po nizki ceni proda. A. Sestak, Zelenjava, Ljubljana. 845

Posetni snažni šivilji, starejši oseb, oddam sobo z vporabo kuhinje, na de-želi. Kje pove
Ela Stemberger, Dunaj-ka cesta 9. 8510

Par lepih kobil
7 in 5 let starih, izredno hitrih, se po ugodni ceni proda, na željo z orvaro in lepo kočijo vred. Nadale se oddasta
2 m'ada konja
2 1/2 in 1 1/2 let stari kobili. Pojasnila daje ravnatelj Pečanka, Pred šk. fije 1/III. 8516

Prevzel sem zastopstvo prvo-vrstnih tvornic:
modri elektrotlačni ma-terijal, batonske železne, razli-čen železni material in me-torje. Zastopstva ponudbe
Gjorgije Grujić
Beograd, Milutina ul. 13.

Potnik išče sobo proti dobri plači
Ponudbe: »Restavracija« Ahacijera c. 15 8461

Radi odpelovanja se proda po nizki ceni 20 tucatov sukanca. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8456

Obda se dojenček v popolno oskrbo
zanesljivi osebi proti dobremu plačilu, event. se tudi prispeva z živcem. Na-slov pove upraviteljstvo Slovenskega Naroda. 8480

Po najvišji ceni kupim stare kovine kakor: baker, aluminij, cin in nikel. Ponudbe z na-vedbo množine in cene na »Cinal« tavarua kovinskih predmetov, Celje 5726

Elegijske koncertne in citre na lok, rezonančna miza in sto komadov not za citre se proda. D. Rapa Bled. 8438

Kupi se več belih miši.
Naslov pove upraviteljstvo Slovenskega Naroda. 8455

Mesnično sobo išče mlad inženjer za takoj. Ponudbe pod »Inženjer 8493« na upraviteljstvo Slovenskega Naroda. 8493

1000 K onemu, kateri mi preskrbi sobo in kuhinjo ali večjo sobo s štedilnikom, prazno ali mebljavno. Ponudbe pod »Presrba 8484« na upravo Slov. Naroda. 8484

Stanovanje z 1 sobo, kuhinjo se zamenja v Ljubljani z istotam ali večjim v Kranu ali v okolici Kranja. Ponudbe pod »Stanova-nje 8554« na upraviteljstvo Sloven-kega Naroda. 8554

Posetna in zanesljiva gospodinja ki je službovala do sedaj kot samostojna knjigovodkinja in ima veselje do trgovine, želi službe. Naslov pove uprav. Slov. Naroda pou-1. S. 8367. 8367

Žrebtčak
čisti ameriški traktor, iz Be-rodello po Bratku privožen se proda za 1.200 K. Star je 6 mesecev, visok 44 cm, v opreju 44 cm, noze 19 cm. Naslov: M. Šušter, Ljubljana, pri Ljubljani. 8414

Kante od petroleja plačuje po K 58.
za dve z zabojem vred postavao na vsako žel. postajo Sever & Komp., Ljubljana. 8448

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m³ po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. CERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg št. 15
riporoča svojo zalogo dežnikov in solničnikov ter sprejemalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Pisalni stroj „Adler“
nov, model št. 7 z dolgim vozom (Schlitten), tabulatorjem, mirovno bla-go prodam. Naslov pove upraviteljstvo Slov. Naroda. 8444

Crin d' Afrique Alger fin
morska trava
v balah 60/70 kg, K 12. — a kg, fran-ko skladišče Ljubljana.

Kolomaz, loščilo (biks) in vazelino
čevljarsko smolo, strešni lak, vse naj-boljši izdelki v ličnih škafajah po ugodni ceni.

Sol za konzerviranje mesa (soliter)
n. a. K 20.0 — za 100 kg netto, fran-ko skladišče Gradec, z izvoznim dovo-ljenjem dobavlja samo na debelo slov. tvrdica:

Pavel Šega
Gradec, Gradbach. 30.
Kupujem na vagono franko Leibnitz vsakovrstno žito, tudi pokvarjeno, otrobi, hlači in suhe silve ter prosim za ponudbe z vporci.

Telefon št. 508.

Štev. poš. štev. urada 22.081

Obratnje vloge na tekoči račun s

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4,

Izvršnje vsa o bančno stroko spadajoča dela kar najkvalitetneje.

4%

od dne vloge do dne dviga.

G. F. Jurásek
uglaševalac glasovirjev in trgo-
vec z glasbilo

Ljubljana, Wolfova ul. 12

Po zelo znižani ceni nova

dvokolesa, plašči, zračnice, šival. stroji

in vrakovratni deli, karbidne svetilke,

goriči itd. Sprejemajo se v popravil-

no dvokolesa in razni stroji pri

BATELU, Ljubljana Stari trg 28.

Vdova, fine izobrazena, se sprejme

kot vzgojiteljica in družabnica

Ponudbe pod "Vdova 8453" na upravo

Slov. Naroda. 8453

Zitno kavo in

fino marmelado

popuja d. d. Triglav, tovarna hranil

v Smarči pri Kamniku. Istotam se

kupujejo zadnje surovine. 7034

Kontoristinjo

zmožno popolnoma slovenskega in

nemškega jezika, slovenske in nemške

stenografije, iščejo Strojne tovarne in il-

lustracijo d. d. v Ljubljani. 8478

Pisalni stroj „Hammond“

dobro ohranjen s čisto pisavo in foto-

grafični aparat 9x12 z dvojnimi iz-

velkom, objektiv „Rodenstock Doppel-

Anastigmat „Eurytar“ 1:6, 8 f=135

mm, zapiralo liso in tri kasete, se pro-

dajo pri Iglu, Kolodvorska ulica 28.

8483

Dva urarska pomočnika

se takoj sprejmeta za mala popravila.

Vstop takoj, plača po dogovoru. Spre-

jme se učenika za trgovino. Lihart

Barol, trgovina in urarska delavnica,

Gospodarska cesta 7, (preje Marije Ter-

ezije cesta). 8440

UREDNIK

se išče

za gospodarski časopis. Nastop takoj.

Ponudbe nasloviti do 20 t. m. na

upravo Slovenskega Naroda pod šifro

„Urednik/8484“. 8464

Proda se

takoj lepa pritlična hiša z novim go-

spodarskim poslopijem in lepim vrtom

zraven. Priprava tudi za obrt. Kupec

biše dobi takoj stanovanje. Naslov pove

Asencl zavod Drago Besejak, Ljubljana,

Čankarjevo nabrežje 6. 8436

Pozor! Novoporočenci!

Ugodna prilika za nakup pohištva se-

sposobnega iz komplet. spalnice črnoje-

vega lesa, kompl. obednice, orehovega

lesa, kuhinjsko pohištvo, belo emailir-

ano. Skupna cena 10.000 dinarjev.

Ogleda se pri Franc Witzmann, Sr. Lov-

renc na Pohorju na železniški postaji.

8497

„NADA“

tvornica dvopeka

Neumann i. dr. Zagreb.

Proizvajal:

Kekse, biskvit, dvopek i razno

pecivo za čaj. Zastopnik za

Kranjsko

L. Ježek

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 900

Velika zaloga klobukov in slam-

nikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobu pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki

in slameniki v popravilo pri Ko-

vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-

šernova ulica št. 5.

Sprejemajo v sredo in soboto.

Več

raznašalcev

za

„Slovenski Narod“

se sprejme takoj.

Oglasiti se je v upravi lista

Parafin, ameriški, nudi tvrdka
R. A. Kregar, Ljubljana.
84*2

Kontoristinja,

z dveletno prakso, zmožna knjigovod-

stva in korespondence, išče primerne

službe. Gre tudi na deželo. Naslov

pove uprava Slov. Naroda. 8490

Klavirje

uglašuje in

popravlja

solidno in točno

Ljubljana,

Feliks Povše, Tržaška 43.

Papir! Na debelo

Na drobno

Fin beli papir, kancelijski in trgovski,

gladek in črtan, po zmernih cenah pri

L. Pavalek, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Za božično drevo

okraske in svečke na debelo in drob-

no, dalje božične in novoletne

razglednice na debelo in drobno pri

L. Pavalek, Ljubljana, Židovska ulica 4.

Zvezke

za višje šole, črtilo, peresa, radirke

in druge šolske potrebščine na debelo

in drobno se dobi pri L. Pavalek,

Ljubljana, Židovska ul. 4. 7750

Posestvo

na deželi v škofjeloškem okraju pri-

pravno za begunce, obrtnike ali polje-

delce, obstoječe iz močne kmetijske hiše

hleva, velikega dvorišča, travnika, go-

zda se proda iz proste roke. Prijazne

ponudbe pod „Posestvo št. 100“ na

poštoležeče Ljubljani. 8463

!! Pozor mehaniki !!

V sredo, dne 17. novembra dopoldan

ob 9. uri se bo vršila

prostovoljna javna dražba

orodja za fino mehaniko in druge

vsakdanje robe na Gosposvetski c. 26,

Ljubljana. 8457

Gradbeno podjetje

ing. Dukić i drug

Ljubljana, Resljeva cesta 9.

se priporoča za vsa v to

stroko spadajoča dela.

Češka tvornica glasbenih

inštrumentov

Josef Lidl v Brnu

Čehoslovaška republika

Dobavitelj jugoslov. ministr-

stva vojne in mornarice.

Direktna poštna odprava ob-

novljena. 8178

Žarnice

(Metalhidroampon)

najboljše vrste, (tudi 1/2 Watt) za 110,

120, 220 Volt od 16—100 sveč, razpo-

štilja po nizkih cenah

Karol Florjančič - Celje.

Erjavac & Turk

trgovina z železnino

pri „Zlati lopati“

preje Hammerschmidt,

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7.

nasproti Križanske cerkve. 4049

Zaloga cementa.

Brašna

(moke)

svih vrsta prima kvalitete

dapače i samog broj 0

nudja na vagonse partije

Korana, d. d. Zagreb

Jurčičeva ulica 6.

Brzjav „Korana“ Tel. int. 5-96.

Važno

za u Wien putujuće trgovce

željezarske struke!

M. Singer, Wien II.,

Kleine Spertgasse 8

preporuča svoje bogato sortirano

skladište raznovrstne željezarske

robe, orudja, građevinskih okova

itd. Velike partije robe od-

mah transito dobavivo.

Miši - podgane

stenice - ščurki

in vsa zatega mora poginuti ako upotrebite

moja najbolja iskušena in posvodi hvaljena

srdstva kakor: proti poljskim mišim 10 K;

za podgane in miši stane 10 K; za

ščurke a posebno močna vrsta 20 K;

posebno močna tinktura za stenice 12 K;

umcevalec moljev 10 K; prašek proti

mrčesom 10 in 20 K; mazilo proti ušem pri

ljudih 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini

6 in 10 K; prašek za uši v obliki in pe-

ritu 10 in 20 K; tinktura proti mrčesu na

sadju in zelenadi (umcevalec rastlin)

10 K; prašek proti mravljam 10 K; mazilo

proti gorjem 12 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za ekspoz. M. Jankar, Zagreb

19., Petrinjska ulica 3.

Na prodaj:

vozna mlatilnica, izmlati dnevno 3000 kg

žita, z voznim motorjem 5 konjskih sil,

oboje čisto novo, vozna cirkularna žaga

s strojem za cepljenje drv, rabljeno. —

Ponudbe sprejema: MAX QUIDDE, Graz,

Schubertstrasse 62. 8491

I. Sandrin,

Ljubljana

Velika zaloga

usnja kož, podplatov, gonil-

vsakovrstnega usnja nih jermenov in boksa

na debelo.

Mestni trg 6.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši! Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do

najfinišnih oprem. Večletna garancija.

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Perfekten strojnik

za Dieslov motor se sprejme takoj oziroma najpozneje s 1. pro-

sincem 1921. Ako te popolnoma več elektrotehniške stroke, more

prevzeti vodstvo obrata. Ponudba naj obsega dosedanjno prakso

in plačilne zahteve. PAVEL MAYR, elektrarna v Kranju.

Cosulich-Line

Trst—Amerika

New - York - Buenos - Ayres - Rio di Janeiro Santos - Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja vozništv za potnike iz Slovenije edino le pri:

Simon Kmetec,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev v vseh oprelih za domačo rabo, za krojače,

original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezni deli za

vse sisteme, igle, ožje za stroje na drobno in debelo.

Avstrija - Graz!

Zelo moderna, centralno-ležeča 4 nadstropna vogalna hiša v Grazu

z 22 stanovanji in visoko rentabilnostjo, 1914 dograjena, se takoj

pod zelo ugodnimi pogoji zamenja proti centralno ležeči, če

tudi manjši trg hiši v Ljubljani ali kakem drugem večjem me-

stu SHS. Pojasnila pri M. Seršen v Ljutomeru ali oskrbniku J.

Pokorny, Graz, Jakominigasse 41.

Sanatorij

Tobelbad pri Gradcu.

Vse leto odprto. Termalni vreli. Absolutno zaveten kraj. Zaprti

termalni pavalni basini. Elektro-hidro-terapija. Dietno zdravljenje

Pojasnila daje Sanatoriums-Leitung und Auskunftsstelle

Wien I., Leithingerstrasse 3, Fernsprecher 58285.

Konfekcijska tovarna družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta-Stožice

Telefon 532.

Osrednje pisarna: Aleksandrova c. 3.

Največja jugoslovanska izdelovalnica moške, deške in otroške obleke.

Samo na debelo!

Plahte,

stare in nove, se kupijo. Poizve se:

Jerazova ulica št. 13, Trstovo. 8016

A. & E. SKABERNE

veletrgovina z manufakturnim blagom. Ljubljana, Mestni trg 10

KAVARNA „LEON“

Kavarno sva na novo elegantno opre-

mila ter se priporoča za obilen pose-

st. Na razpolago električni klavir. Z

velesposlovanjem

Stari trg

št. 30. Leo in Fani Pogačnik.

Najnižje cene.

Jos. Stopar

manufakturna trgovina

Ljubljana, Dunajska cesta št. 5.

Hiša v Beljaku (Villach)

Nemška Avstr. dvonadstropna, nova, moderno zidana, 600 sežnjev vrt, se

zamenja s hišo z gostilno ali trgovino, tudi z drugo enako vredno v Mar-

burgu, Celju ali Ljubljani, ali tudi z lepšim posestvom s trgovino ali go-

stiliho v kakem drugem prometnem kraju Slovenije. Tudi se za primerno ceno

proda. Ponudbe: Hochmüller, Bled. 828

Na Dunaju!

Karkoli hočete kupiti ali iskati kupčijskih zvez? Obrnite se na

Mile Rajkovića, Wien XVI., Hötterplatz 8.

Pismena vprašanja brezplačno.

Potrebujete ???

Direkten uvoz !!!

Kupite

nogavice, rokavice, podkolenke, čepice, sviterje, sukanec, pavolo

vseh vrst in barv, igračke, samovoznice, kremo Cipolin in Ilirija

ter vazelino, cigaretni papir: Abadie, Club, Osman, Zora, stročnice

ter vseh vrst galanterijsko blago na drobno in debelo po

najnižjih cenah.

Trgovci popust!

Zahtevajte cenik!

Priporoča se

Oroslav Čertalič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33.

Istotam glavna zaloga in razpoložljiva spodnjih hlač predpasnikov i. t. d.

iz delavnice G. Vojska.

Otvoritev trgovine.

Domača tvrdka.

SNOJ & MODIC

naznanjata, da otvorita v sredo, 10. t. m. v hiši Mestne hr-

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzljavi naslov: **SPEDBALKAN.**

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicijska vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanje in zavarovanja. Mednarodni prevoz. Solitve s patent. pošt. vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom juž. žel. Carinska agentura javnih skladišč.

Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji

8498

Generalno zastopništvo za Jugoslavijo vseh proizvajalcev avtomobilov, Ltd. tvornice

Stoewer - Werke

veliko skladišče vseh delov in priborov. — Prometeo dionično društvo Zagreb, Dalmatinska ulica 11. Telefon 13-63. Podzastopništva v nekaterih večjih mestih niso še popolnena.

Prostovoljna dražba.

V nedeljo 21. novembra ob 2. uri popoldne se bo prodajalo na javni dražbi 130 borovih drogov primernih za električno napeljavo. Dražba se vrši na dvorišču gostilne „pri Alešu“ na Ječici, kjer si je tudi mogoče ob vsaki priliki ogledati droge. Na dražbo se opozarjajo zlasti električne zadrage, kakor tudi vsi drugi interesi. — Pripravljalni odbor za napeljavo elektrike na Ječici pri Ljubljani.

Manufakturna trgovina

J. Ravnikar, Ljubljana

Kolodvorska ul. 26 (vhod skozi vozo).

Zaloga suha, vseh vrst perharov, hlačin, tiskovin, celirjev, oksfortov, šifonov itd. itd. po najnižjih cenah.

Tovarna

Barva

vsakovrstno blago.

Jos. Reich

Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce. Podružnica: Selenburgova ul. 3

Podružnice

Maribor Novomesto Kočevje
Gospodova ul. 38. Glavni trg številka 39.

Usnarska tovarna Carl Pollak v Ljubljani izdeluje zopet priznana najboljša usnjata

gonilna jermena

za vsakovrstne stroje in pogone, kože za prevleko mobilij specialnega stroja in najokusnejših vzorcev.

DANICA

krema za obličje

Čisti, lika in

konzervira usnje

Proizvaja: „SLAVIA“ tvornica kemičnih proizvodov del. dr., ZAGREB, ulica 213

Telefon 5-46. Brzljavi: „CENIA“

Modni salon Stuchly - Maške

Zidovska ul. 3. LJUBLJANA, Dvorski trg 1.

Priporoča najnovije oblike, za dame in deklice, modernih klobukov; velour, pliš, baržunaste in iz klobučevine.

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z omejeno zavezo

MARIBOR

inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Projektiranje in izvršitev visokih, betonskih in železobetonskih stavb, industrijskih in poljedelskih ter vodnih zgradb, naprav za vodne sile itd. — Presoje in nasvetovanja. — Dobava

vsega gradbenega, industrijskega in tehničnega blaga, železnine, orodja, nosilcev, betonskega železa, tračnic in materiala za ozkotirne železn., elektoteh. material, cement, gipe, lepenke t. d.

Naslov za brzljavo:

„JIP“ - MARIBOR.

Pred nakupom

vsakovrstnih izdelanih oblek, jahalnih hlač, površnikov, ranglanov itd. oglejte zalogo

konfekcijska industrija FRANDE

Ljubljana, Emonska c. št. 8.

Brzljavi: BEZBODA-LJUBLJANA. Telefon intern. št. 313.

Brno - Prostějov (Čehoslovaška.)

ter hoste prepričani, da je vsestransko v kakovosti in izdelavi prva v Jugoslaviji, ter nima nikake konkurence v svojih solidnih nrtih in cenah. — Večja naročila po meri. — Samo na debelo.

Lastna izdelovalnica perila in čevljev.

Fran Ravnikar

menialni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ul. 25.

Telefon 415. Polno-letni ročen 11.428

prevzema po danih kakor lastnih načrtih zgradbo mostov, jezdov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvene ostrišja, balkone, vrtnice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. — Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaze, vrata, okna itd.

Za razne industrijske stavbe opremljen glasilni na svoje patentirane nosilce na vodjo prave rampetne od 12-30 m. — Parne žage in stroje za delavnice.

Elektrotehniško podjetje

Saks & Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

Telefon intern. št. 443.

Maribor, Slovenska ulica št. 20.

Gradba kompletnih električnih central, daljnovodov in drugih inštalacij. Zaloga in prodaja vsakovrstnega inštalacijskega materiala, kakor motorjev, svetilk in žarnic za vse napetosti

Načrti in proračuni na zahtevo!

Speceritsko in delikatesno blago kakor: kavo, čaj, testenine, riž, cipe, mli, čokolado, kakao, gnat, sir, konzervirane ribe in sadje ter bogato zalogo različnih likerjev, konjaka, ruma, šampanjca in vina v steklenicah priporoču

Fr. Khan, Ljubljana,

Miklošičeva cesta 8. nasproti hotela „Union“

Zajtrkovalnica z vedno svežimi jedmi in izborno stlačo.

Postrežba točna in solidna.

Premog lahko dobavlja redno

Prager Kohlenverein Ges. m. b. H. Wien II.

Taborstrasse Nr. 9.

Telefon 41022.

Brzljavi: Autracit, Wien.

Klavirji na obroke in na posodo!

Najbolje si pianini in harmoniji: Förster Stelzhammer, Zeitzmann.

Ugledanje in popravila strokovnjak in ceno.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice,

Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunske cerkvi).

Viole, citre, harmonike.

Strune vseh vrst na debelo in drobno

Velikanska zaloga.

Veliko zalogo usakovrstnih klobukov

prodaja po najnižjih cenah l. Kranjska razpošiljalna

Schwab & Bizjak,

Ljubljana, Dvorski trg št. 3.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu.

Ustanovljena leta 1884.

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg številka 11.

Zavaruje: Življenjske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premišljene proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji.

Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življenjsko dobo!

Ceniki in pojasnila brezplačno!

Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

Važno!**Važno!**

Gospod Ivan Zibelić, veleposesnik in vaitrgovec v Aleksandriji — Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vladno, da je pripravljen dati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza v Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelić je rodom Dalmatinec, goreč jugoslovanski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja

tvrdka

Charles Princ

trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Zidovska ulica številka 1, I. nadstropje.

7135

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Brzljavi naslov: Banka Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica številka 2.

Rezervni zaklad 45.000.000 — kron.

Glavnica z rezervami 95.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun

proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE